

Załącznik do Uchwały Nr XXXVI/240/2014
Rady Gminy Drzycim z dnia 7 listopada 2014 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DRZYCIM
NA LATA 2014-2020**

2014

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE.....	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.....	14
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	14
2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA.....	15
3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE.....	16
4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	19
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	25
6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA.....	26
7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	28
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	33
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	38
10. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	39
11. POMOC SPOŁECZNA	40
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	50
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”...	53
14. ANALIZA SWOT	67
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	73
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	75
IV. PROGRAMY I PROJEKTY.....	83
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	84
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	88

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Drzycimiu. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia ma charakter wieloletni; została przygotowana na lata 2014-2020. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Infrastruktura transportowa i komunikacyjna; Struktura demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Struktura gospodarcza i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Życie kulturalne i infrastruktura sportowo-rekreacyjna; Opieka zdrowotna i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Przestępczość; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drzycim na lata 2014-2020 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 594 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 1456),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 674 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drzycim na lata 2014-2020 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2015,
- Strategia Rozwoju Gminy Drzycim.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodzież w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka,*

Spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczynić się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia opartego na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorządy województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku

pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 przewiduje utworzenie 12 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowej 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry, 8. Aktywni na rynku pracy i 9. Solidarne społeczeństwo.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach osi priorytetowej 6. zakładają inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich oraz inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Priorytety inwestycyjne sformułowane w ramach osi priorytetowej 8. skupiają się z kolei na zapewnianiu dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, wspieraniu samozatrudnienia oraz rozwijanie przedsiębiorczości, w tym tworzenie innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, wyrównywaniu szans mężczyzn i kobiet m.in. na rynku pracy (w zakresie dostępu do zatrudnienia, robienia kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz wyrównywania wynagrodzeń za taką samą pracę), przystosowaniu pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian gospodarczych oraz wydłużeniu aktywności zawodowej oraz poprawie stanu zdrowia osób pracujących.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach osi priorytetowej 9. obejmują natomiast aktywizację społeczną i zawodową osób i grup wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych, a także wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020 jest dokumentem, który stanowi podstawę do prowadzenia polityki rozwoju w regionie.

W oparciu o diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie, wyznaczono w nim cel nadrzędny, za który uznano „poprawę konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”, oraz wskazano 3 priorytetowe obszary działań strategicznych: 1. Rozwój nowoczesnej gospodarki, 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu, 3. Rozwój zasobów ludzkich.

Założenia polityki społecznej ujęto głównie w obrębie priorytetowego obszaru działań strategicznych 3., w ramach którego zaplanowano działania służące budowie społeczeństwa opartego na wiedzy oraz kapitału społecznego (poprawa efektywności kształcenia, zwiększenie dostępności edukacji dla dorosłych, wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży, wspieranie rozwoju sektora organizacji pozarządowych, budowa partnerstwa publiczno-społecznego) oraz zakładające promowanie zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą (rozwój zatrudnienia osób bezrobotnych oraz przeciwdziałanie bezrobociu osób zagrożonych utratą pracy w rolnictwie oraz sektorach mających problemy z dostosowaniem się do potrzeb rynku pracy), prowadzenie promocji i profilaktyki zdrowia (edukacja zdrowotna społeczeństwa, promocja aktywności sportowo-rekreacyjnej, powszechna, wczesna diagnostyka medyczna, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień) oraz integrację społeczno-zawodową i zapewnienie bezpieczeństwa ludności (przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, poprawa stanu bezpieczeństwa ludności).

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2015 jest dokumentem, który na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej, wyznacza cele polityki społecznej w powiecie świeckim. Cel główny strategii zakłada „doskonalenie systemu pomocy społecznej w celu stworzenia odpowiednich warunków życia dla rodziny, jej powstania, prawidłowego funkcjonowania i spełniania przez nią wszystkich ważnych społecznie ról”, a cele strategiczne i operacyjne obejmują: wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych (zwiększenie dostępu do edukacji, pracy, usług i świadczeń, rozbudzenie społecznej świadomości, wspieranie i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności, rehabilitacja osób niepełnosprawnych i zapobieganie pogłębiania się niepełnosprawności, wyrównywanie poziomu usług socjalnych, medycznych i innych form wsparcia), a także wsparcie rodzin oraz zapewnienie opieki nad dzieckiem

i rodziną (zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, utworzenie centrum integracji społecznej, rozwijanie klubów integracji społecznej, udzielenie pomocy osobom usamodzielnianym w kontynuacji nauki i znalezieniu pracy, prowadzenie wczesnej profilaktyki rodzin, kompensacja potrzeb dzieci w szkole i środowisku, tworzenie i rozwijanie różnych form terapii dzieci i młodzieży, inicjowanie samopomocowych form wspierania rodziny, stworzenie dzieciom i młodzieży pozbawionych opieki rodzin naturalnych odpowiednich warunków do życia i rozwoju, utworzenie bazy danych kandydatów na rodziców zastępczych, współdziałanie w tworzeniu bazy ośrodków wsparcia dziennego, wspieranie inicjatyw młodzieżowych, prowadzenie edukacji publicznej w zakresie możliwości szukania pomocy psychospołecznej i prawnej, wszechstronna oferta edukacyjna dla dorosłych, organizacja szkoleń i przekwalifikowań, poprawienie poziomu świadczonych usług w domach pomocy społecznej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i placówek oświatowo-wychowawczych programów profilaktyczno-wychowawczych) oraz współdziałanie z różnymi podmiotami działającymi w sferze pomocy społecznej (szkolenie kadr, cykliczne spotkania, doskonalenie współpracy z mediami).

Strategia Rozwoju Gminy Drzycim jest dokumentem stanowiącym podstawę polityki rozwoju gminy. Za cel rozwoju gminy uznano „zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz poprawę konkurencyjności gminy”, a jego osiągnięcie uzależniono od realizacji 5 kierunków rozwoju: 1. Rozwój gospodarczy, 2. Rozwój społeczny – zasoby ludzkie, 3. Rozwój społeczny – infrastruktura społeczna, 4. Rozwój infrastruktury technicznej oraz ochrona przyrody, 5. Poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy.

Z punktu widzenia niniejszego dokumentu zasadnicze znaczenie mają działania szczegółowe wyznaczone w ramach kierunków rozwoju 1, 2 i 3. W obrębie pierwszego z nich zaplanowano: wyznaczanie, wyposażanie w zakresie infrastruktury, zapewnienie dostępności oraz promocję terenów inwestycyjnych, poprawę kwalifikacji zawodowych ludności, utworzenie inkubatora przedsiębiorczości lub centrum wspierania przedsiębiorczości, rozwijanie turystyki, w tym rozwijanie zagospodarowania ogólnodostępnego i wspieranie bazy agroturystycznej i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji gminy.

W ramach kierunku rozwoju 2. uwzględniono z kolei poprawę warunków dostępności szkolnictwa ponadgimnazjalnego (utworzenie szkoły ponadgimnazjalnej na terenie gminy lub w sąsiedztwie) oraz szkolnictwa dla dorosłych (stworzenie warunków kształcenia dorosłych na terenie gminy lub w sąsiedztwie), wspieranie aktywności społecznej – organizacji, stowarzyszeń oraz inicjatyw mieszkańców w zakresie kultury i sportu, wspieranie rozwoju instytucji pozarządowych i organizacji społecznych, rozwiązywanie problemów grup dotkniętych wykluczeniami społecznymi, zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, głównie poprzez budowę szerokopasmowych sieci, wsparcie działalności lokalnych dostawców usług internetowych, rozwój ogólnodostępnych punktów dostępu do Internetu oraz usług typu „hot-spot”, realizację programu przygotowania mieszkańców do korzystania z technologii informatycznych oraz programu typu „e-gmina” („e-urząd”) oraz utworzenie w szkole w Drzycimiu oddziałów lekcyjnych dla uczniów z upośledzeniami.

W obrębie kierunku rozwoju 3. zaplanowano natomiast: poprawę jakości kształcenia, standardu budynków, wyposażenia w szkołach podstawowych i gimnazjach, tworzenie oraz remonty, rozbudowę i podnoszenie standardu bazy sportowo-rekreacyjnej na potrzeby szkół i lokalnych społeczności, upowszechnienie opieki przedszkolnej poprzez wykorzystanie i rozwój istniejącej bazy przedszkolnej i szkolnej, wykorzystanie świetlic wiejskich, wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia kolejnych placówek przedszkolnych, zapewnienie dostępności i wysokiej jakości ochrony zdrowia poprzez doposażenie bazy ochrony zdrowia, zwiększenie liczby personelu, wdrażanie programów prozdrowotnych, poprawę dostępu do specjalistów, tworzenie przestrzeni publicznej przyjaznej dla osób niepełnosprawnych, rozwijanie kultury poprzez budowę nowej oraz rozbudowę, remonty i podnoszenie standardu istniejącej bazy, rozwijanie sportu poprzez budowę nowej oraz rozbudowę, remonty i podnoszenie standardu istniejącej bazy, poprawę wyposażenia szkół w bazę służącą nauce informatyki, poprawę wyposażenia Policji w sprzęt i samochody oraz poprawę warunków lokalowych, poprawę wyposażenia Straży Pożarnej w sprzęt i samochody oraz poprawę warunków lokalowych, poprawę bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy oraz poprawę bezpieczeństwa na drogach, a także zagospodarowanie przestrzeni publicznej – podniesienie ładunku, estetyki, urządzenie placów zabaw i terenów rekreacyjnych, adaptację dla potrzeb aktywizacji i integracji społecznej oraz dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb niepełnosprawnych.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Drzycim leży w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim. Sąsiaduje z gminami: Bukowiec (od południowego zachodu), Jezewo (od wschodu), Lniano (od zachodu), Osie (od północy) i Świecie (od południowego wschodu) – wszystkie zlokalizowane w powiecie świeckim.

Gmina zajmuje powierzchnię 108 km² i obejmuje 11 sołectw: Biechówko, Dąbrówka, Dółsk, Drzycim, Gacki, Gródek, Jastrzębie, Krakówek, Mały Dółsk, Sierosław, Wery. Inne, większe miejscowości w gminie to: Bedlenki, Biechowo, Gródek (leśniczówka), Kaliska, Leosia, Lubocheń, Rówienica, Sierosławek i Spławie.

Gmina etnograficznie przynależąca do Kociewia leży w otulinie Borów Tucholskich. Jej południowa część wchodzi w skład Świeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, północna – Wdeckiego Parku Krajobrazowego. Do ważniejszych rzek należy Wda nazywana potocznie „Czarną wodą”. Zdecydowana większość obszaru gminy Drzycim leży na wysokości od około 90 do 110 m n.p.m.

Gmina Drzycim jest gminą o ciekawej historii i dużych walorach turystycznych. Pierwsza wzmianka dotycząca Drzycimia pochodzi z kroniki Galla Anonima z 1091 roku. Rozegrała się tu bitwa między wojskami króla Władysława Hermana a Pomorzanami (prawdopodobnie dowodzonymi przez księcia Świętobora). W 1309 roku Drzycim znalazł się w rękach krzyżackich, w 1461 roku powróciła tu władza polska. Od 1580 roku istniała we wsi szkoła parafialna i odbywały się liczne jarmarki. Wskutek I rozbioru Polski Drzycim stał się częścią Prus. W 1873 roku w Drzycimiu powstał Bank Ludowy, w 1880 roku poczta, a w trzy lata później otwarto linię kolejową z Laskowic przez Drzycim do Chojnic. W 1904 roku w Drzycimiu powstała Ochotnicza Straż Pożarna.

W czasie zaborów wieś była znanym ośrodkiem polskości, a w 1907 roku odbył się tu zjazd delegatów Towarzystwa Ludowego z całego Pomorza. Niepodległość Drzycim odzyskał w 1920 roku. Podczas II wojny światowej włączony został do Rzeszy; w czasie okupacji zginęło wielu mieszkańców gminy, o czym świadczą m.in. mogiły w Jastrzębiu, Drzycimiu i Gródku.

Na terenie gminy znajdują się dwa zabytkowe zespoły dworskie: w Gródku, obejmujący drewniany dwór z lat 1756-1765 i park, oraz w miejscowości Lubocheń, w skład którego wchodzi dwór z pierwszej połowy XIX wieku i park z drugiej połowy XIX wieku, a także zabytkowy zespół pałacowy w Jastrzębiu, obejmujący pałac z 1910 roku, park i zabudowania gospodarcze.

W gminie jest również 12 pomników przyrody: 10 ożywionych i 2 nieożywione. Wśród nich m.in.: przy drodze Splawie-Żur – „Dęby Królewskie” – 2 dęby szypułkowe o obwodzie pnia: 625 i 580 cm, przy drodze Drzycim-Wery – aleja, w skład której wchodzi 278 dębów szypułkowych, 264 lip drobnolistnych, klon pospolity i jesion wyniosły (razem 544 sztuki). We wsi Wery, w leśnictwie Wydry znajduje się głaz narzutowy – „Głaz Napoleoński” o obwodzie 400 cm oraz największa atrakcja okolicy – nieopodał wsi Leosia, w leśnictwie Gródek, granitowy głaz narzutowy – „Kamień św. Wojciecha” o obwodzie 2.450 cm, będący trzecim, co do wielkości głazem w Polsce i największym w województwie kujawsko-pomorskim.

2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA

Gmina Drzycim położona jest poza głównymi szlakami komunikacyjnymi powiatu świeckiego, przez jej teren przebiega jedynie 11-sto kilometrowy fragment drogi wojewódzkiej nr 239 oraz linia kolejowa relacji Laskowice Pomorskie – Tuchola, będąca częścią szlaku z Działdowa przez Brodnicę i Grudziądz do Chojnic. Jest to linia jednotorowa, niezelektryfikowana.

W sąsiedztwie gminy przebiegają natomiast drogi krajowe nr 1 i 5 oraz droga wojewódzka nr 240 Świecie – Chojnice z przeprawą mostową przez rzekę Wisłę, a także droga nr 214 w kierunku Kościerzyny i nr 239 na Grudziądz i dalej Olsztyn. Z północy na południe powiatu świeckiego wiedzie też magistrala kolejowa Trójmiasto – Śląsk. W odległości około 35 kilometrów od Drzycimia powstał węzeł komunikacyjny autostrady A1 w Nowych Marzach. Położenie gminy Drzycim na krajowej mapie komunikacyjnej oceniane jest więc jako korzystne.

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczą: PKS Bydgoszcz Sp. z o.o., PKP Arriva RP oraz prywatna firma przewozowa. Dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy

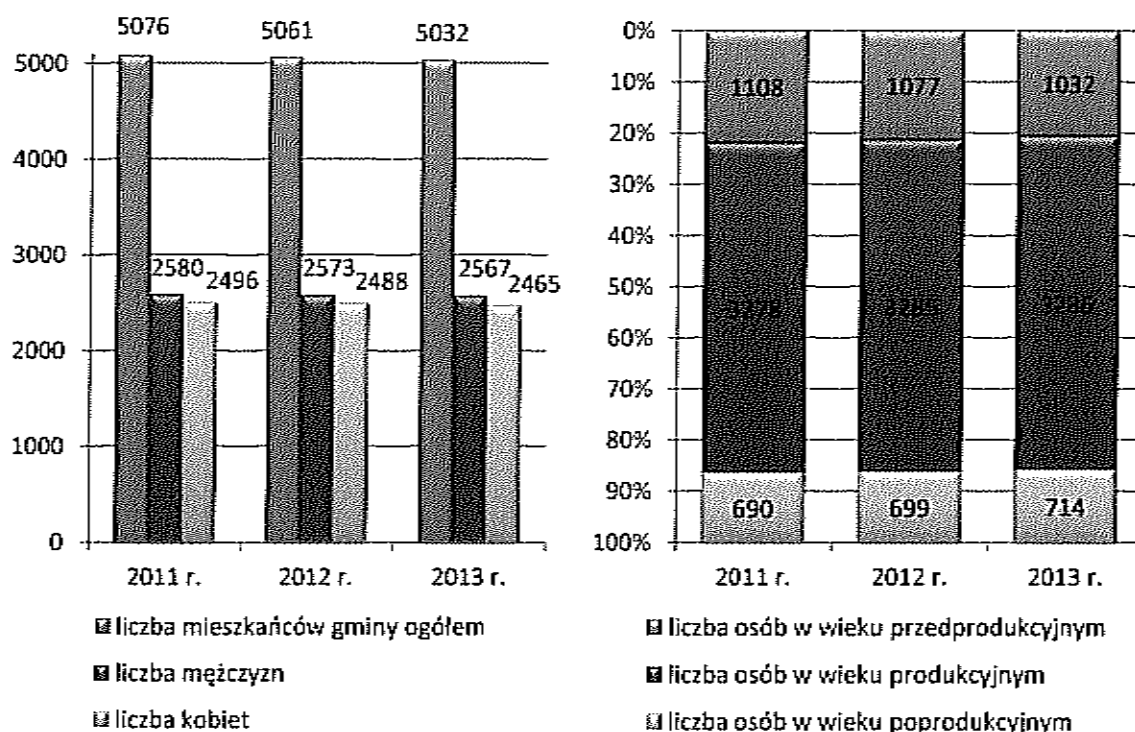
Drzycimia i Gródka. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości Lubocheń, Krakówek i Leosia.

3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2011-2013 liczba ludności gminy Drzycim zmniejszała się z roku na rok (z 5.076 w 2011 r. do 5.032 w 2013 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród ogółu ludności gminy stanowili mężczyźni (po 50,8% w latach 2011-2012, 51% w 2013 r.).

W analizowanym okresie liczba dzieci i młodzieży zmniejszała się z roku na rok, a liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym systematycznie rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2011-2013

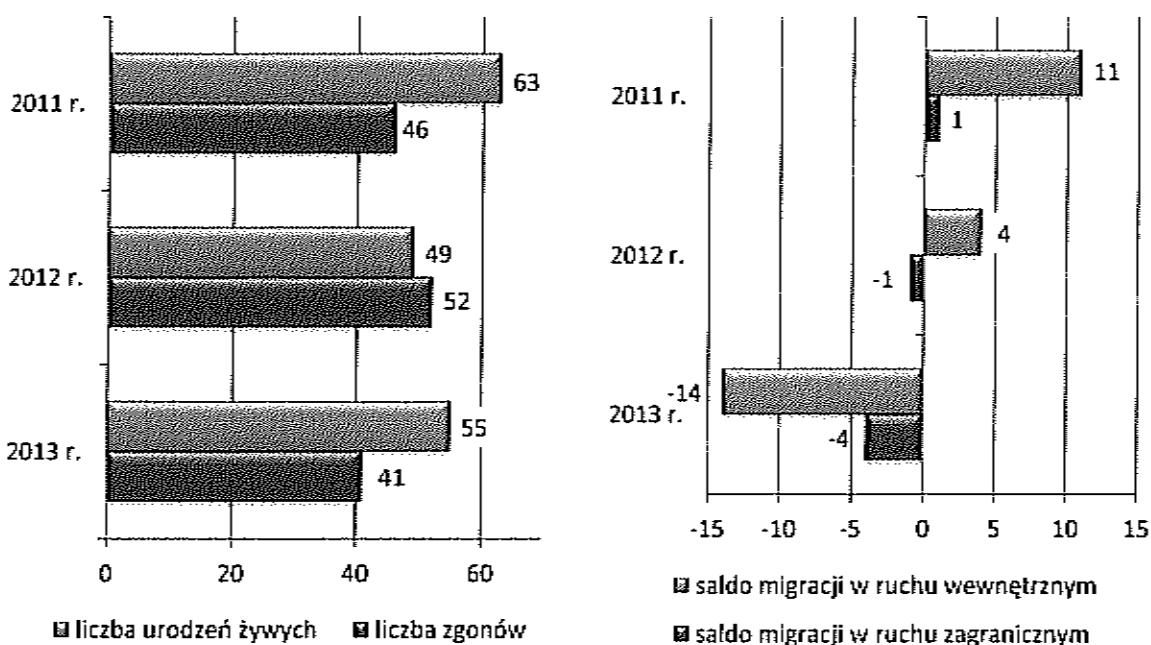

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy było zarówno efektem niskiego przyrostu naturalnego (+17 w 2011 r., -3 w 2012 r., +14 w 2013 r.), jaki i coraz mniej korzystnego salda migracji, które w 2013 roku osiągnęło poziom ujemny (+12 w 2011 r., +3 w 2012 r., -18 w 2013 r.).

Liczba dzieci i młodzieży spadała m.in. na skutek niskiej dzietności rodzin, o czym świadczy liczba urodzeń żywych (63 w 2011 r., 49 w 2012 r., 55 w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2011-2013

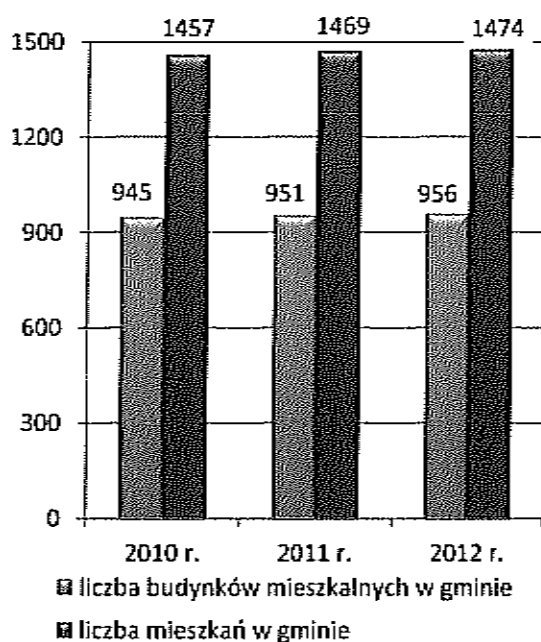
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Dokonując analizy zachodzących w gminie zmian demograficznych, należy podkreślić, że są one zdecydowanie niekorzystne. Z jednej strony wpływ na to ma spadek liczby dzieci i młodzieży, który może być efektem zarówno małej liczby urodzeń żywych oraz przejścia osób będących dotychczas w wieku przedprodukcyjnym do grona osób w wieku produkcyjnym, jak i migracji. Z drugiej strony widoczny jest natomiast systematyczny wzrost udziału osób starszych w populacji gminy. Zmiany te powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, co w perspektywie najbliższych lat będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

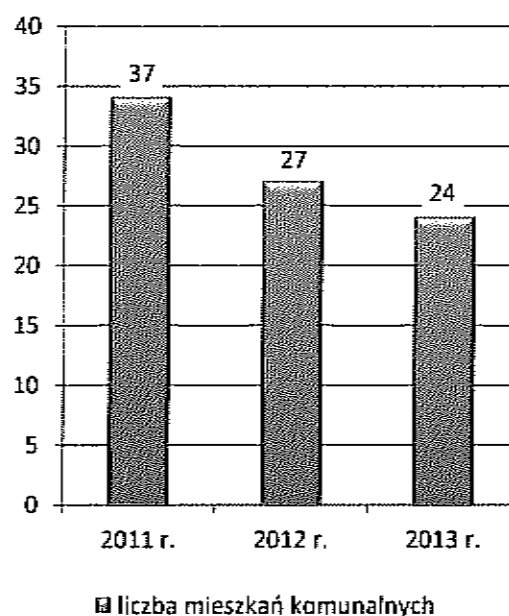
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2010-2012 liczba mieszkań w gminie Drzycim zwiększała się z roku na rok (z 1.457 w 2010 r. do 1.474 w 2012 r.). Z kolei z danych Urzędu Gminy Drzycim wynika, że w latach 2011-2013 liczba mieszkań będących w zasobach gminy zmniejszała się (z 34 w roku 2011 do 24 w 2013 r.). Wśród nich nie było mieszkań socjalnych.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2011-2013

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Drzycim.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2012 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu splukiwanego i łazienki. Najlepiej wyglądała sytuacja z dostępem do sieci wodociągowej, do której podłączonych było 96,3% mieszkań. Ustęp splukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 88,8 i 85,9% mieszkań. Nieco gorzej wygląda sytuacja z dostępem do centralnego ogrzewania, miało go bowiem 67,2% mieszkań. Mieszkańcy gminy nie mieli natomiast dostępu do gazu sieciowego.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Urząd Gminy w Drzycimiu. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba wnioskodawców, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	249	269	270
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	249	269	345
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	33.000	40.756	44.751

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

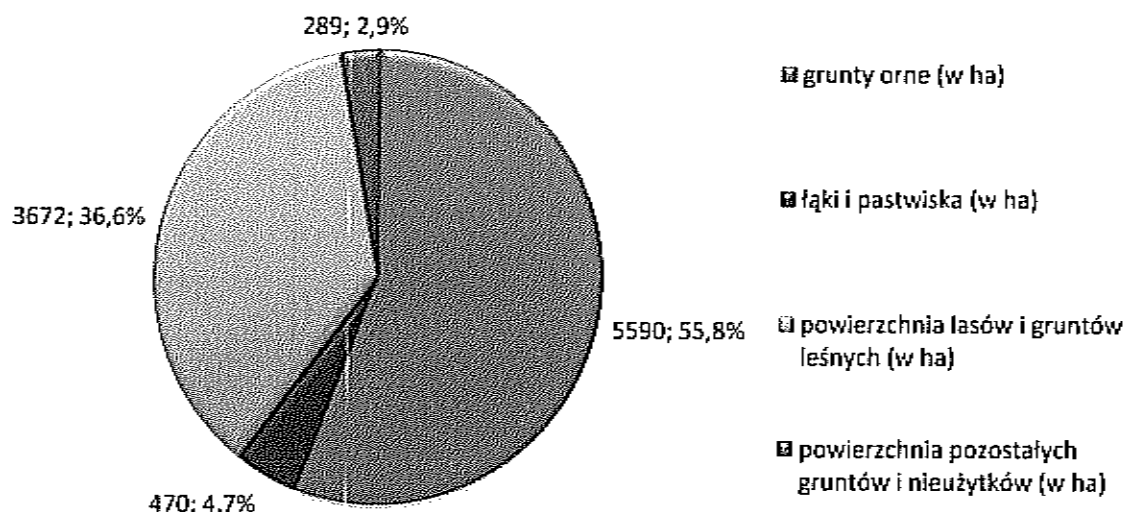
W latach 2011-2013 liczba osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe, zwiększała się (z 249 w 2011 r. do 270 w 2013 r.), podobnie jak liczba przyznanych dodatków (z 249 w 2011 r. do 345 w 2013 r.). Z roku na rok rosła także wysokość kwot wydatkowanych na realizację tego zadania (z 33.000 zł w 2011 r. do 44.751 zł w 2013 r.).

4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Drzycim posiada mały potencjał gospodarczy i charakteryzuje się niskim stopniem uprzemysłowienia. Jest gminą niewielką, jedną z najmniejszych w województwie kujawsko-pomorskim i przedostatnią, co do wielkości, w powiecie świeckim (mniejsza jest tylko gmina Lniano). Istniejące na jej terenie podmioty gospodarcze nie są w stanie zapewnić wystarczającej liczby miejsc pracy.

Podstawową rolę w gospodarce gminy odgrywa rolnictwo. Użytki rolne zajmują 56% jej powierzchni, w tym 55,8% grunty orne, a lasy i grunty leśne 36,6%. Dane szczegółowe na temat struktury użytków rolnych w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)

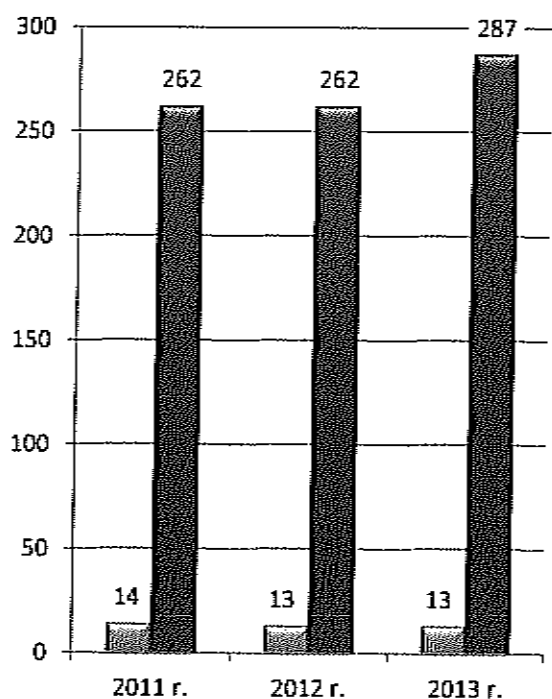

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie gminy działały 353 gospodarstwa rolne, z czego blisko 1/3 stanowiły gospodarstwa małe o powierzchni od 1 do 5 ha. Uprawiano głównie zboża i mieszanki zbożowe, nadto na powierzchni ok. 126 ha uprawiano kukurydzę na ziarno, a na powierzchni ok. 67 ha ziemniaki. Na terenie gminy prowadzono również produkcję zwierzęcą – w roku Spisu ponad 5.300 liczyło pogłowie zwierząt dużych, a drobiu ponad 75.000 sztuk.

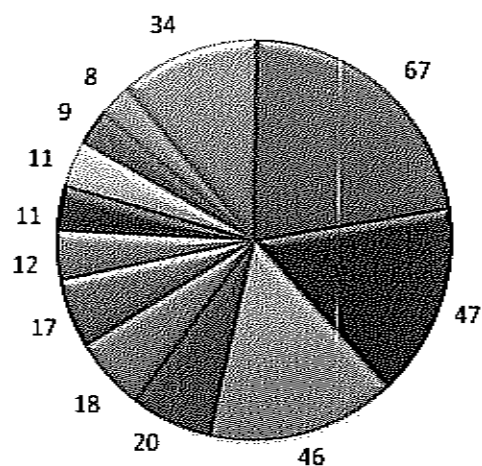
W latach 2011-2013 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie rosła (z 276 w 2011 r. do 300 w 2013 r.). Działalność gospodarcza w gminie była przede wszystkim prowadzona w takich branżach, jak: handel hurtowy i detaliczny oraz usługi w zakresie napraw (67 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (47), budownictwo (46) oraz rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo (20). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2011-2013

- liczba podmiotów gospodarczych publicznych
- liczba podmiotów gospodarczych prywatnych

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2013 roku

- handel i usługi w zakresie napraw
- przetwórstwo przemysłowe
- budownictwo
- rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- działalność usługowa
- działalność profesjonalna, naukowa, techniczna
- edukacja
- transport i gospodarka magazynowa
- administracja publiczna i obrona narodowa
- kultura, rozrywka i rekreacja
- pozostałe sekcje

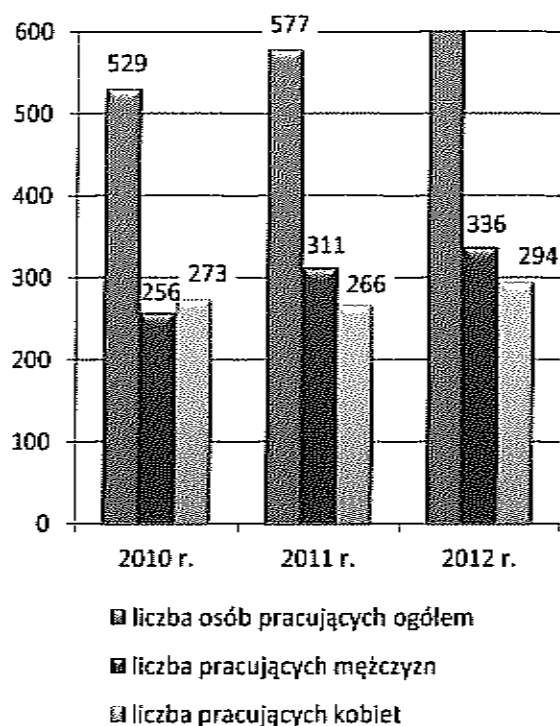
Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

Do większych podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie Drzycim należą: Spółdzielnia Mleczarska w Drzycimiu, Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Drzycimiu, Elektrownia Wodna Sp. z o.o. w Gródku, BE&K Europe Sp. z o.o., Kwidzyn o/Gródek – spółka zajmująca się świadczeniem usług przemysłowych, Zakład Usługowo-Handlowy „Lech-Tech” w Drzycimiu zajmujący się instalacją i naprawą aparatury dla przemysłu i rolnictwa, Zakłady Mięsne „Kier” w Drzycimiu, Zakład Produkcji Zrębków i Kłocków Wędzarniczych w Drzycimiu, Bank Spółdzielczy w Osiu, Szkoła Nauki Jazdy „Auto Kurs” w Drzycimiu, Firma Elżbiety Lemańczyk zajmująca się świadczeniem usług turystycznych w Gródku oraz kwaciarnia „Forma i Fantazja” w Drzycimiu.

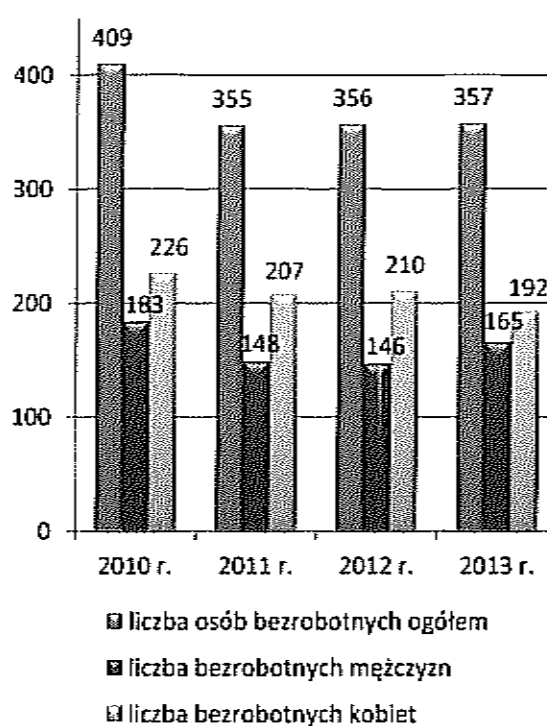
Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu, w latach

2010-2012 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Drzycim rosła (z 529 w 2010 r. do 630 w 2012 r.), natomiast liczba osób bezrobotnych w latach 2011-2013 była niższa niż w 2010 roku i pozostawała na zbliżonym poziomie (355 w 2011 r., 356 w 2012 r., 357 w 2013 r.). Wśród tych ostatnich większość stanowiły kobiety (55,3% w 2010 r., 58,3% w 2011 r., 59% w 2012 r., 54% w 2013 r.). Udział osób pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym w roku 2013 był nieznacznie wyższy niż w latach 2011-2012 i wynosił: 10,9% w stosunku do 10,8%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2010-2012*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2010-2013

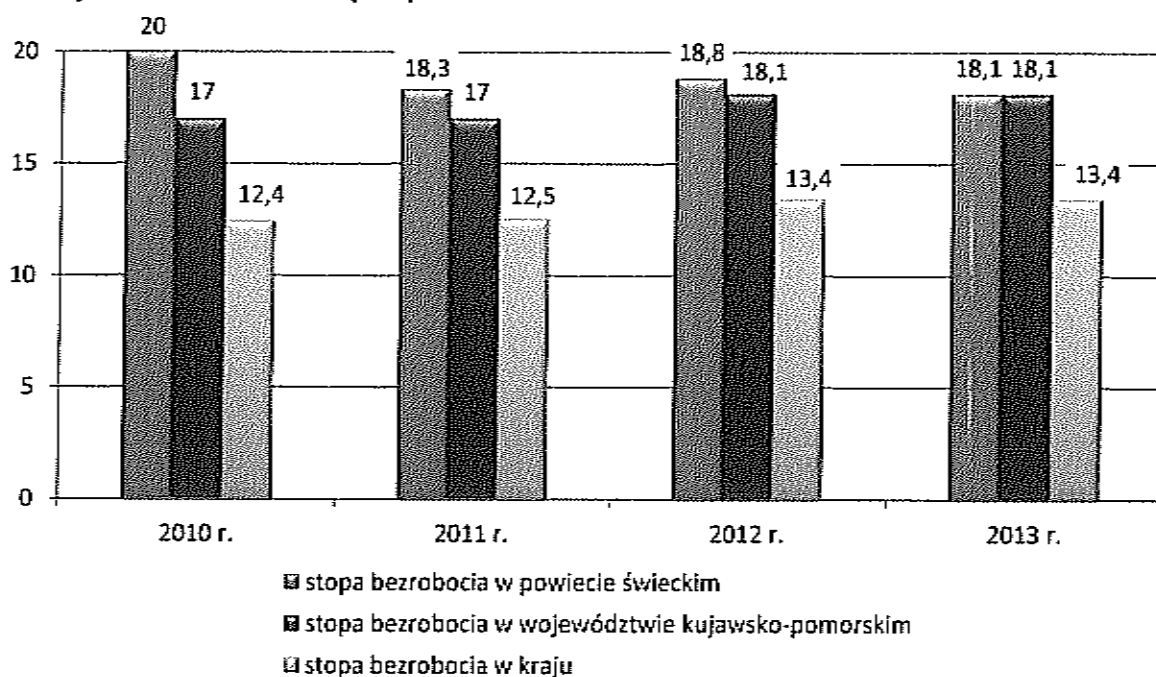

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Świeciu.

W latach 2010-2012 stopa bezrobocia w powiecie świeckim była wyższa niż w województwie kujawsko-pomorskim i w kraju. W 2013 roku jej wysokość w powiecie osiągnęła wielkość równą stopie bezrobocia w województwie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie świeckim, w województwie kujawsko-pomorskim i w kraju w latach 2010-2013 (w %)

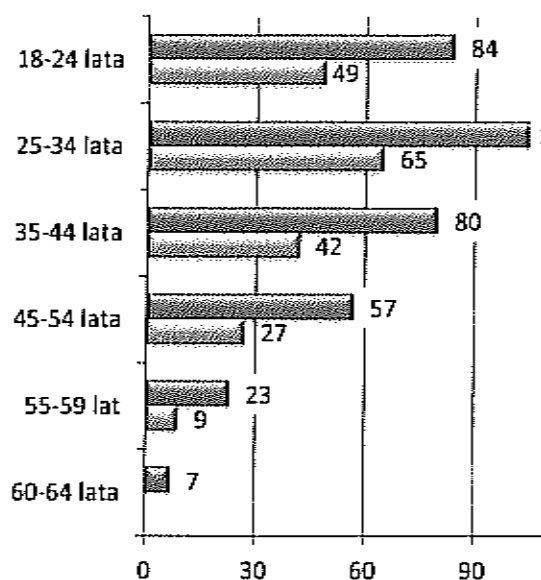
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2013 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego (łącznie 190 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, 12 miesięcy i więcej (w sumie 128 osób) oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (131 osób).

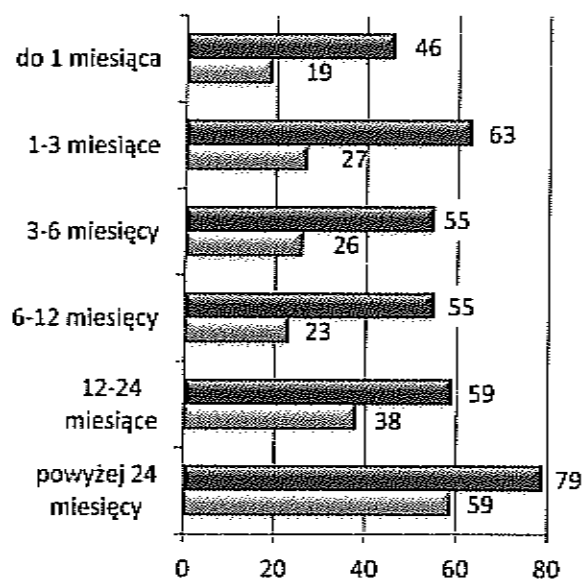
Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 35-44 lata (61%), pozostających bez pracy długotrwale, 12 miesięcy i więcej (70,3%) oraz z wykształceniem wyższym (91,6%).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

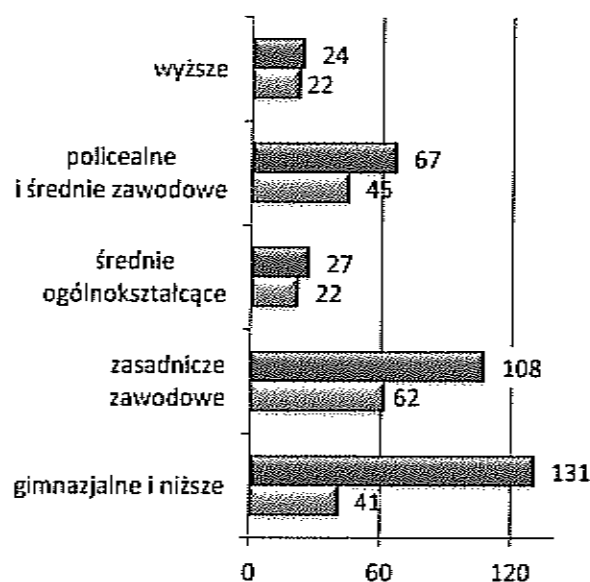
Wykresy 13-15. Bezrobotni w gminie na koniec 2013 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy i poziomu wykształcenia

■ liczba bezrobotnych ogółem według wieku
 ■ liczba kobiet bezrobotnych według wieku

■ liczba bezrobotnych ogółem według czasu pozostawania bez pracy
 ■ liczba bezrobotnych kobiet według czasu pozostawania bez pracy

■ liczba bezrobotnych ogółem według poziomu wykształcenia
 ■ liczba bezrobotnych kobiet według poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Świeciu.

Analizując sytuację na lokalnym rynku pracy oraz położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia, należy zwrócić uwagę na trzy zasadnicze kwestie. Pierwsza

z nich dotyczy potrzeby podjęcia działań na rzecz utrzymania już istniejących miejsc pracy, a także czynienia starań w kierunku tworzenia nowych, m.in. poprzez współpracę międzygminną na rzecz specjalizowania się w jakości dostarczanych produktów i usług. Istotne jest także, leżące w gestii samorządów, przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych. Niewykorzystanym potencjałem gminy wydają się być usługi turystyczne.

Druga kwestia odnosi się do procesu aktywizacji bezrobotnych i konieczności zwrócenia szczególnej uwagi na absolwentów szkół i osoby z krótkim stażem pracy, którym należy dać możliwość podjęcia pierwszej pracy i poszerzenia doświadczenia zawodowego. Warto mieć także na uwadze osoby mające za sobą kilkunastoletni okres zatrudnienia, którym powinno się zapewnić dostęp do kursów i szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych. Zdecydowanie zasadne wydaje się także pracowanie nad mobilnością zawodową mieszkańców, tak aby mogli oni korzystać z zasobniejszych rynków pracy zarówno w stolicy powiatu, jak i poza nią, z uwzględnieniem także pracy za granicą.

Wreszcie trzecia kwestia wiąże się z potrzebą stałego motywowania dzieci i młodzieży do nauki, by w przyszłości, dzięki zdobytemu wykształceniu, mieli większe szanse na podjęcie zatrudnienia.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W roku szkolnym 2013/2014 w gminie Drzycim działały: zespół placówek oświatowych, w skład którego wchodzi przedszkole i szkoła podstawowa, punkt przedszkolny, niepubliczna szkoła podstawowa z oddziałami przedszkolnymi oraz publiczne gimnazjum. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2013/2014

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Placówek Oświatowych w Drzycimiu (Przedszkole Publiczne, Szkoła Podstawowa)	ul. Broniewskiego 2, 86-140 Drzycim
2.	Punkt Przedszkolny w Sierosławiu	Sierosław 24, 86-140 Drzycim
3.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi w Sierosławiu	Sierosław 24, 86-140 Drzycim
4.	Publiczne Gimnazjum im. prof. Hoffmanna w Gródku	Gródek, ul. Szkolna 5, 86-140 Drzycim

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

Do przedszkoli, które zatrudniają 10 nauczycieli, uczęszcza łącznie 163 dzieci, do szkół podstawowych, w których pracuje 40 nauczycieli, chodzi w sumie 313 dzieci, a w gimnazjum, które zatrudnia 17 nauczycieli, naukę pobiera 144 uczniów.

Szkoły podstawowe i gimnazjum są wyposażone w sprzęt komputerowy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku szkolnym 2012/2013 w placówkach tych dostępnych było odpowiednio 33 i 25 komputerów. Na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku przypadało 9 uczniów w szkołach podstawowych i 6 uczniów w gimnazjum.

Infrastruktura szkolna w gminie jest na bieżąco remontowana i modernizowana. W omawianym okresie m.in. w Zespole Placówek Oświatowych w Drzycimiu wymieniono stolarkę drzwiową, wyremontowano łazienki i odnowiono kuchnię, a także przeprowadzono remont dachu.

6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Drzycim są Świetlica Gminna w Drzycimiu oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Drzycimiu. Zgodnie z zapisami statutowymi Świetlica zajmuje się tworzeniem i upowszechnianiem kultury, a także rozbudzaniem zainteresowań i potrzeb kulturalnych, sportowych i rozrywkowych wśród mieszkańców gminy. Jest ona organizatorem imprez kulturalno-rekreacyjnych, konkursów i przeglądów twórczości artystycznej, prowadzi także koła zainteresowań i ogniska artystyczne.

Gminna Biblioteka Publiczna zajmuje się z kolei zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców oraz gromadzeniem materiałów dotyczących regionu. Placówka dysponuje zróżnicowanym, bogatym księgozbiorem, na który składa się ponad 24 tysiące woluminów, wśród nich literatura piękna dla dzieci i dorosłych oraz literatura popularnonaukowa. Dla czytelników dostępne są także czasopisma. W 2012 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Drzycimiu liczyła 429 czytelników, którzy statystycznie wypożyczyli blisko 19 książek na osobę.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Świetlica Gminna w Drzycimiu	ul. Szkolna 8, 86-140 Drzycim
2.	Gminna Biblioteka Publiczna w Drzycimiu	ul. Młyńska 10, 86-140 Drzycim

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

W gminie co roku odbywa się kilkanaście imprez kulturalnych. Należą do nich m.in.: Gminny konkurs śpiewania kolęd, Gminny konkurs tańca dla dzieci, Festyn na powitanie lata, Gminny festyn rekreacyjno-sportowy, Gminny konkurs recytatorski, Święto pieczonego ziemniaka, Mikołajki dla dzieci i Spotkanie integracyjne dla dzieci niepełnosprawnych. Działalność kulturalną w gminie prowadzą także świetlice wiejskie w sołectwach.

Świetlica Gminna w Drzycimiu zajmuje się również upowszechnianiem i rozwojem kultury fizycznej oraz koordynowaniem działań sportowych i rekreacyjnych w gminie. Znaczny wkład w popularyzację kultury fizycznej na jej terenie mają także kluby sportowe, a wśród nich: Klub LZS Korona Drzycim, Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Maxus”, Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Olimpia” Drzycim, Gminny Ludowy Klub Sportowy „Drzycimianka” Drzycim.

Największym obiektem sportowym w gminie jest Wielozadaniowe boisko sportowe w Drzycimiu przy ul. Podgórznej. Do ważniejszych imprez sportowych rozgrywanych na terenie gminy należą: Turniej Piłki Nożnej dla Sołectw, Gminny Turniej Tenisa Stołowego, Gminny Turniej Szachowy, Gminny Turniej w Warcaby 100 połowe.

Obiekty sportowo-rekreacyjne dostępne na terenie gminy Drzycim przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Wielozadaniowe boisko sportowe w Drzycimiu	ul. Podgórzna, 86-140 Drzycim
2.	Boisko „Orlik” w Drzycimiu	ul. Broniewskiego 2, 86-140 Drzycim
3.	Plac zabaw w Drzycimiu	ul. Dworcowa, 86-140 Drzycim
4.	Plac zabaw w Jastrzębiu	Jastrzębie 34a, 86-140 Jastrzębie
5.	Plac zabaw w Werach	Wery, 86-140 Wery
6.	Plac zabaw w Gródku	ul. Wdecka, 86-140 Gródek
7.	Plac zabaw w Dólsku	Dólsk 8, 86-140 Dólsk

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

Istotne znaczenie dla mieszkańców i turystów mają także funkcjonujące na terenie gminy obiekty rekreacyjne, do których należą w szczególności place zabaw i trasy rowerowe. Przez obszar gminy Drzycim przebiega kilka szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych i nordic-walking. Wśród nich m.in.: Szlak Rowerowy ks. dr. Bernarda Sychty zaczynający się i kończący w sąsiedniej gminie Osie z trasą przebiegającą przez miejscowości: Żur – Drzycim – Gródek – Laskowice – Jeżewo – Czersk Świecki – Jaszcz – Brzeziny – Miedzno oraz pieszy Szlak turystyczny Alfonsa Hoffmana z trasą wzdłuż rzeki Wdy przez miejscowości: Błędno – Stara Rzeka – Tleń – Grzybek – Żur – Gródek – Leosia.

Na terenie gminy Drzycim, we wsi Gródek, znajduje się także gospodarstwo agroturystyczne „Czarna Podkowa” oferujące usługi jeździeckie.

7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W 2013 roku w gminie funkcjonował 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, prowadzone były 2 prywatne praktyki lekarskie oraz 2 indywidualne praktyki pielęgniarstwa, a także działał 1 punkt apteczny. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinna” Elżbieta Wenerska, Henryk Doliwka	ul. Dworcowa 20, 86-140 Drzycim
2.	Położniczo-Ginekologiczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Rafał Nowacki „Norvita”	ul. Dworcowa 20, 86-140 Drzycim
3.	Specjalistyczna Praktyka Lekarska Barbara Prus	ul. Dworcowa 18, 86-140 Drzycim
4.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Alina Sucharska	ul. Osiedłowa 27, 86-140 Drzycim
5.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Gabriela Różycka	ul. Kościelna 13, 86-140 Drzycim
6.	Punkt apteczny „Arnika” Cichoccy J.R.	ul. Dworcowa 20, 86-140 Drzycim

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

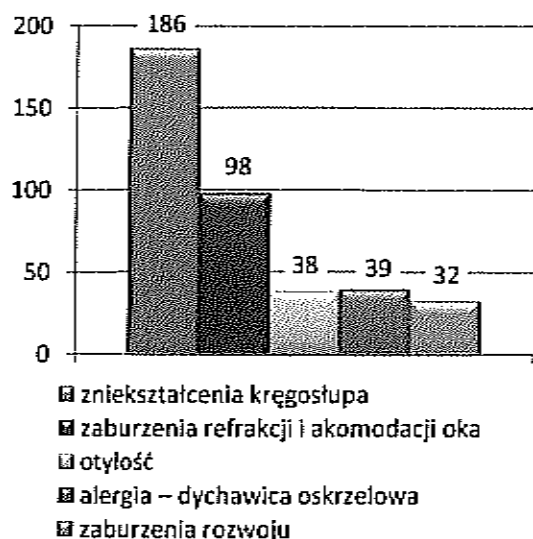
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2011-2013 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej zwiększała się z roku na rok. W 2011 roku wyniosła 23.931, rok później 26.903, a w 2013 roku 27.029. Jednocześnie

liczba porad udzielonych w gminie w 2013 roku w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej nieznacznie wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim (z 28.148 do 28.263).

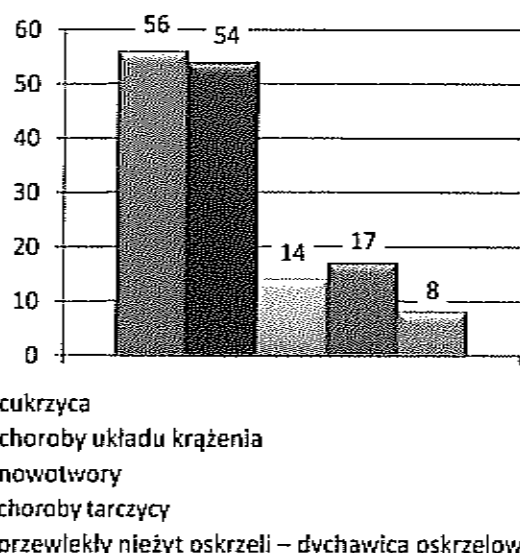
Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców powiatu dostarczają dane przekazane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnię Rodzinną” w Drzycimiu. Wynika z nich, że w 2013 roku pod opieką lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 141 dzieci i młodzieży oraz 3.604 osób dorosłych. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zniekształcenia kręgosłupa (186 osób), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (98), alergia – dychawica oskrzelowa (39), otyłość (38) i zaburzenia rozwoju (32). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano cukrzycę (56 osób), choroby układu krążenia (54), choroby tarczycy (17), nowotwory (14) i przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (8). Łączna liczba dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, u których w 2013 roku stwierdzono schorzenia wyniosła odpowiednio 379 i 100.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 16. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2013 roku

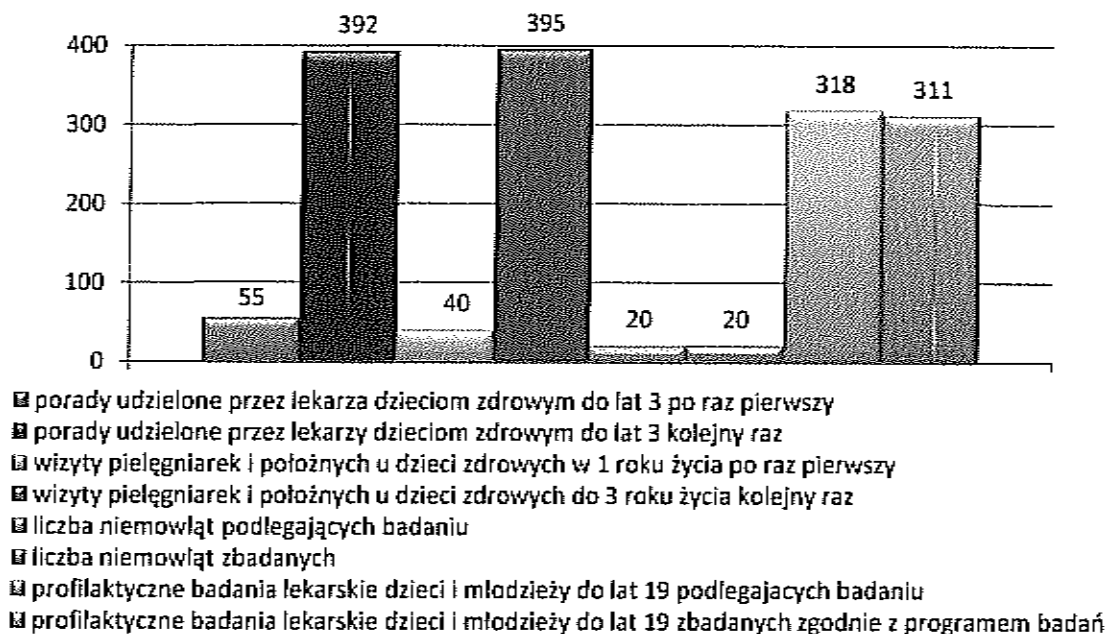
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2013 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinną” w Drzycimiu.

W analizowanym roku Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinną” w Drzycimiu prowadził również profilaktykę zdrowotną wśród dzieci i młodzieży. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 18. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w 2013 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinna” w Drzycimiu.

W 2013 roku z porad udzielonych przez lekarza skorzystało po raz pierwszy i kolejny raz odpowiednio 55 i 392 dzieci zdrowych w wieku do 3 lat. Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek i położnych objęto po raz pierwszy 40 dzieci zdrowych w 1. roku życia, a kolejny raz 395 dzieci w wieku do 3 lat. Profilaktycznym badaniom lekarskim poddano natomiast 20 niemowląt oraz 318 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat, w tym 311 osób zgodnie z programem badań profilaktycznych.

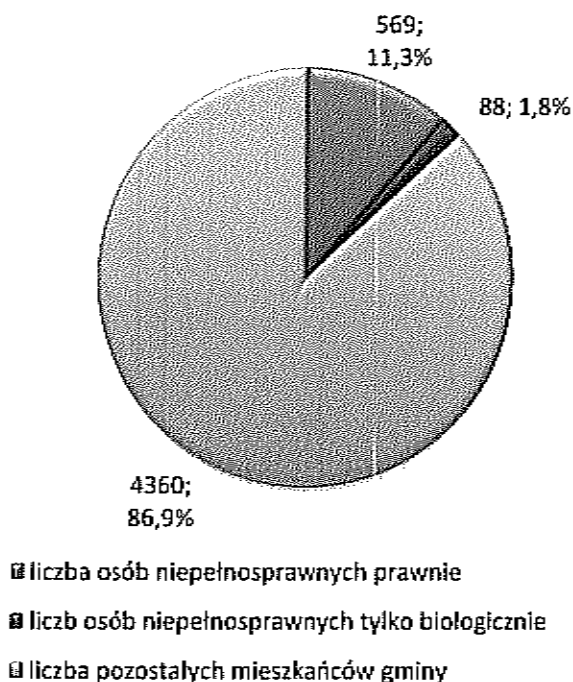
Choroby układu krążenia oraz schorzenia narządów ruchu i neurologiczne należą do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem opracowane na szczeblu gminnym.

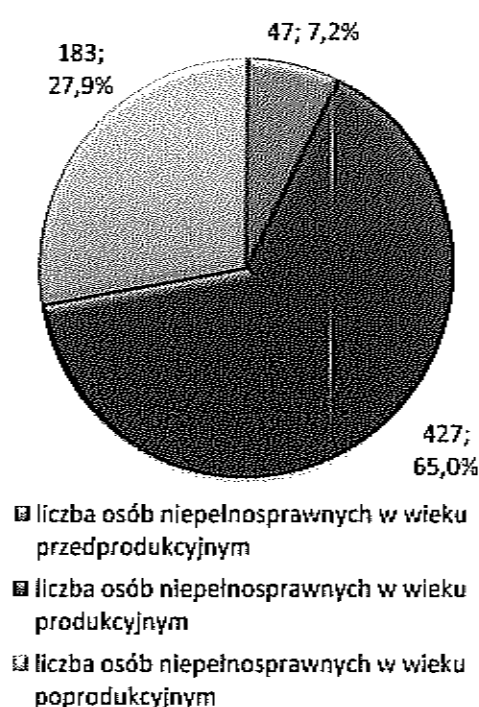
W 2002 roku w gminie Drzycim mieszkało 657 osób niepełnosprawnych. Wśród nich większość stanowiły kobiety (344 osoby, tj. 52,4%) oraz osoby niepełnosprawne prawnie (569 osób, tj. 86,6%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 88 osób (13,4%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 13,1%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (427 osoby, tj. 65%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 20. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

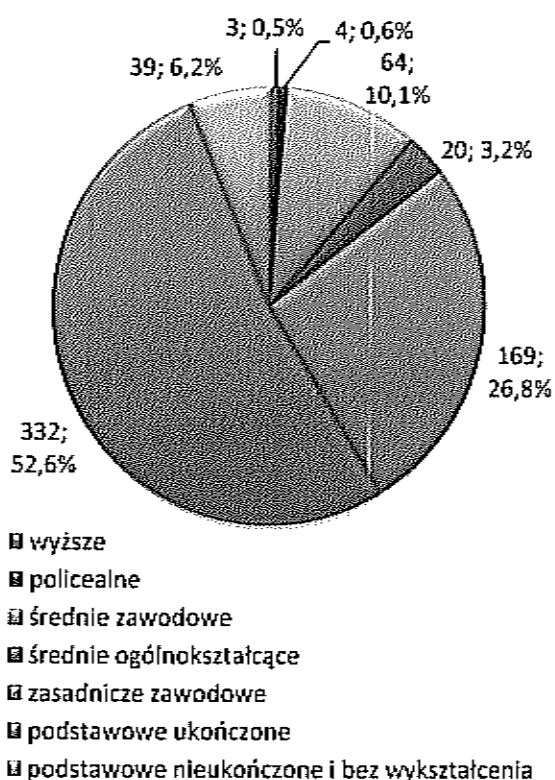
Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 14,3% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był

udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób starszych w gminie, wynosił on bowiem 29,8%.

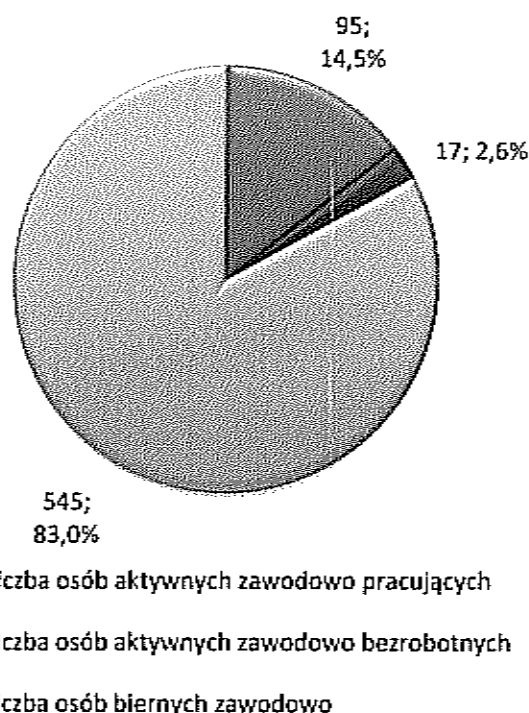
Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (332 osoby, tj. 52,6%) i zasadniczym zawodowym (169 osób, tj. 26,8%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (545 osób, tj. 83%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób

ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci
---	--	--	------------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

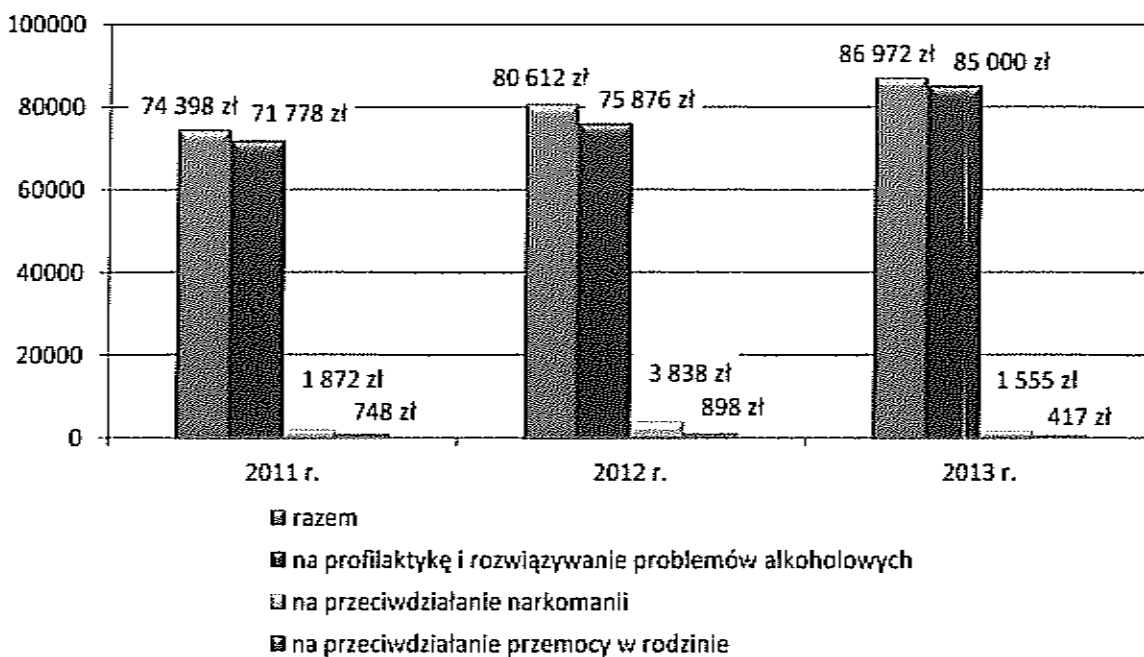
Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Drzycim dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyje ok. 80 osób uzależnionych od alkoholu (2% dorosłej populacji), ok. 160 osób współuzależnionych (4% dorosłej populacji), 200-280 osób pijących szkodliwie alkohol (5-7% dorosłej populacji), ok. 41 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji nieletniej) oraz ok. 134 ofiary (ok. 107 dorosłych i ok. 27 dzieci) przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Drzycim w latach 2011-2013.

Wykres 23. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2011-2013

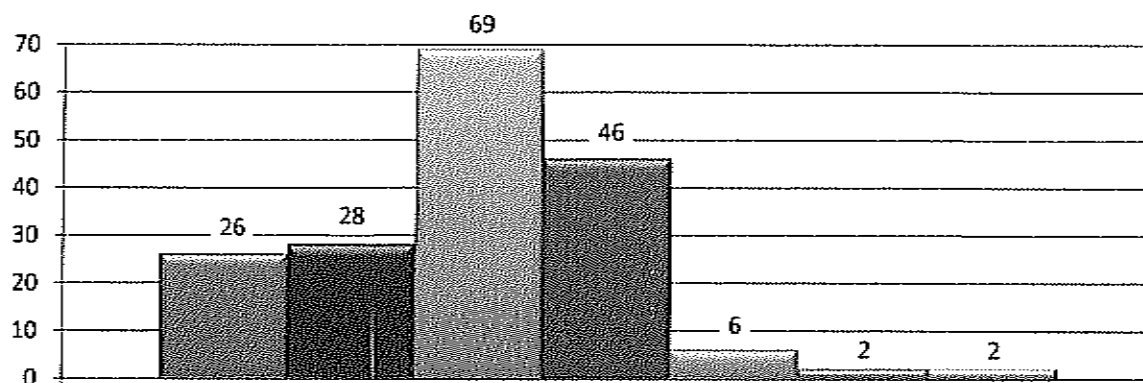

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drzycimiu.

W latach 2011-2013 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie zwiększała się z roku na rok (z 74.398 zł w 2011 r. do 86.972 zł w 2013 r.). Wpływ na to miał wzrost środków finansowych wykorzystanych na profilaktykę i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w gminie Drzycim należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez GKRPA, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w 2013 roku

- liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie
- limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez Radę Gminy
- liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
- liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
- liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy
- liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące
- liczba osób, w stosunku do których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drzycimiu.

W 2013 roku w gminie dostępnych było 26 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, a uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosił 28. Liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wynosiła 69; 46 zezwoleń wydano w analizowanym roku.

W 2013 roku członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadzili 6 rozmów z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym, 2 rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu oraz w stosunku do 2 osób podjęli kroki zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

W analizowanym roku GKRPA nie przeprowadzała kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, nie wydała żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, nie występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz nie kontaktowała się z osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie odgrywają inne podmioty działające na jej terenie oraz w jej sąsiedztwie. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie

nazwa i adres jednostki	liczba osób z gminy objętych wsparciem w 2013 roku
Punkt Konsultacyjny w Gródku, 86-140 Drzycim	30
Grupa Wsparcia „Ocalenie”, 86-140 Drzycim	12
Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. Podgórna 10, 86-140 Drzycim	5
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu, ul. Podgórna 10, 86-140 Drzycim	
NZOZ „Promyk”, Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świeciu, ul. Św. Wincentego 1, 86-100 Świecie	
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, ul. Wojska Polskiego 195a, 86-100 Świecie	
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świeciu, ul. Sądowa 18, 86-100 Świecie	
Oddział Detoksykacji od Alkoholu w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. dra Józefa Bednarza w Świeciu, ul. Sądowa 18, 86-100 Świecie	
Oddział Detoksykacji od Substancji Psychoaktywnych, w tym narkotyków, program leczenia substytucyjnego metadonem w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. dra Józefa Bednarza w Świeciu, ul. Sądowa 18, 86-100 Świecie	
Oddział Terapii Uzależnień w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. dra Józefa Bednarza w Świeciu, ul. Sądowa 18, 86-100 Świecie	
Punkt Konsultacyjny Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii, Oddział w Świeciu, ul. Sądowa 20, 86-100 Świecie	
Telefon Zaufania (52 332 46 12) przy Punkcie Konsultacyjnym Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii, Oddział w Świeciu, ul. Sądowa 20, 86-100 Świecie	
Poradnia Leczenia Uzależnień od Alkoholu przy SPZOZ w Świeciu, ul. Św. Wincentego 1, 86-100 Świecie	

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Złożoność przyczyn bezdomności wynika z tego, że niejednokrotnie są one ze sobą powiązane, częstokroć trudno jest określić pierwotną przyczynę problemu. Wiele osób staje się bowiem bezdomnymi w wyniku splotu niekorzystnych zdarzeń, które występują po sobie i wzajemnie się przenikają.

Bezdomność może być efektem panującej sytuacji społeczno-ekonomicznej (w tym wzrostu bezrobocia, braku środków finansowych na umieszczanie w zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, braku opieki nad wychowankami domów dziecka po ukończeniu 18 lat, braku ośrodków dla nosicieli wirusa HIV) i prawnej (możliwość wyeksmitowania lokatora za długi i zaległości w opłatach czynszowych), może mieć również podłoże patologiczne (alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie) oraz wynikać z przyczyn socjopsychologicznych (świadomy wybór innego sposobu życia, odrzucenie obowiązującego systemu wartości) i osobowościowych (poczucie niższości, osamotnienia, wstydu, przekonania o złym świecie i ludziach).

Przeciwdziałanie problemowi bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Drzycim bezdomność nie urasta do rangi problemu, ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2011-2012 nie odnotowano żadnego przypadku osoby bądź rodziny wymagającej wsparcia z tego tytułu, natomiast w roku 2013 GOPS objął wsparciem z powodu bezdomności 3 rodziny, a w nich łącznie 6 osób.

W razie potrzeby osoby bezdomne z gminy są kierowane do placówek świadczących taką pomoc. W województwie kujawsko-pomorskiego działa ok. 20 schronisk i noclegowni dla osób bezdomnych dysponujących łącznie ponad 1.000 miejsc (dane ROPS-u w Toruniu). Na terenie powiatu świeckiego działa jedna placówka: Schronisko dla Bezdomnych przy ul. Ogrodowej 8b w Świeciu posiadające 22 miejsca – 18 dla mężczyzn i 4 dla kobiet.

10. PRZESTĘPCZOŚĆ

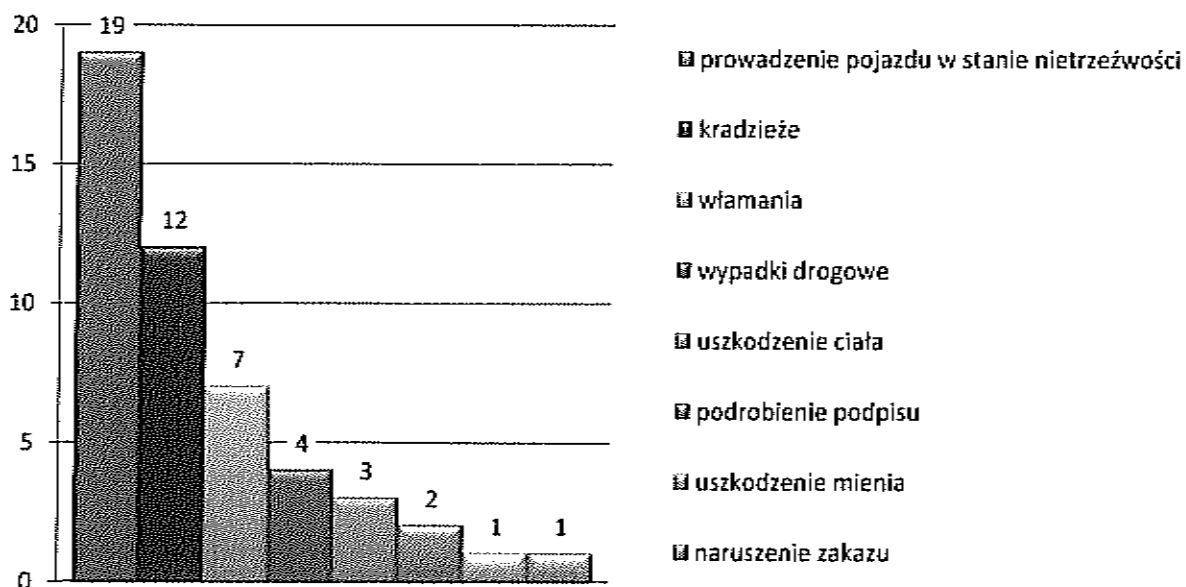
Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Według danych Komendanta Posterunku Policji w Osiu, w 2013 roku na terenie gminy Drzycim odnotowano 49 przestępstw popełnionych przez 45 sprawców. Najwięcej z nich dotyczyło prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości (19 przestępstw), z czego 4 sprawców było w przedziale wiekowym 15-30 lat a 15 w przedziale 30-50 lat, oraz kradzieży (12 przestępstw), z czego 9 sprawców było w przedziale wiekowym 15-30 lat a 2 w przedziale 30-50 lat.

Dane szczegółowe na temat kategorii przestępstw i ich liczby przedstawia poniższy wykres.

Wykres 25. Przepięstwa popelnione w gminie w 2013 roku

Źródło danych: Posterunek Policji w Osiu.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Drzycim wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2013 roku kadre GOPS-u stanowiło 7 osób, w tym kierownik, 4 pracowników socjalnych oraz 2 pozostałych pracowników. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 100 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 1.258 mieszkańców gminy.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie oraz kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2013 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	4
wykształcenie wyższe	2
wykształcenie średnie	2
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	0
pozostali pracownicy	2
wykształcenie wyższe	2
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	0
staże	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

Ze wsparcia udzielanego przez GOPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W latach 2011-2013 wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w gminie zwiększały się z roku na rok (z 2.822.133 zł w 2011 r. do 3.023.414 zł w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w gminie w latach 2011-2013

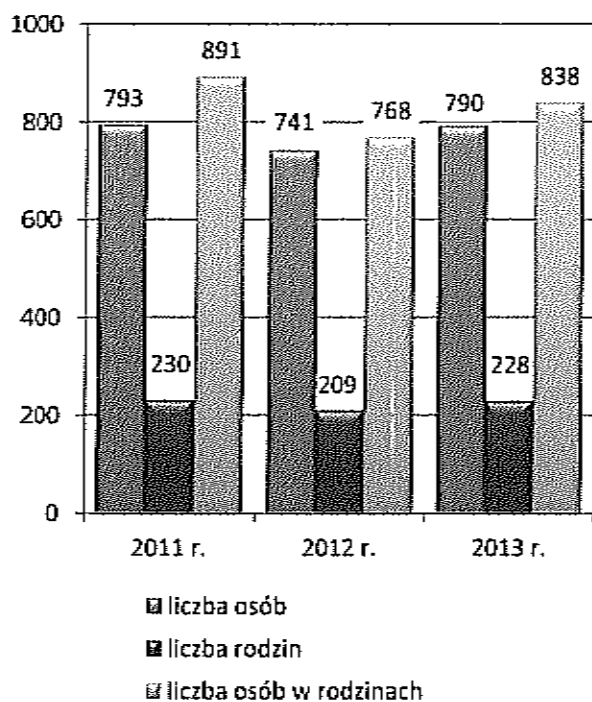
rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2011 r.	w 2012 r.	w 2013 r.
przeciwdziałanie narkomanii	1.872	3.838	1.555
przeciwdziałanie alkoholizmowi	71.778	75.876	76.459
domy pomocy społecznej	0	0	0
rodziny zastępcze	0	0	1.036
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1.000	898	417
wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	0	0	14.399
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1.887.000	1.959.077	1.981.229
składki na ubezpieczenia zdrowotne	11.527	13.658	13.296
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	116.000	128.352	104.497
dotatki mieszkaniowe	33.000	40.756	44.750
zasiłki stałe	132.000	130.852	168.520
Ośrodek Pomocy Społecznej	247.456	296.742	320.532
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1.189	6.714	6.684
pomoc materialna dla uczniów	69.831	59.641	76.235
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	7.611	8	2.368
pozostała działalność, w tym program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	241.869	225.713	211.437
ogółem	2.822.133	2.942.125	3.023.414
w tym w budżecie GOPS-u	751.041	802.929	840.818

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

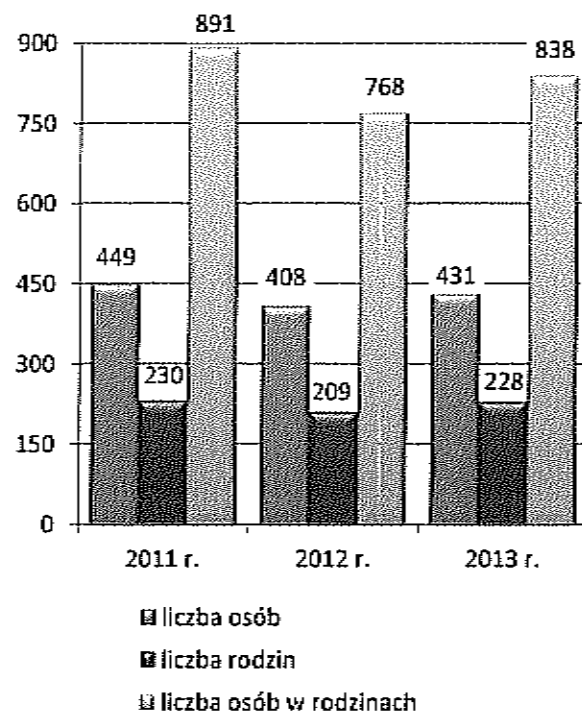
W latach 2011-2013 liczba osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie, ulegała wahaniom (891 w 2011 r., 768 w 2012 r. i 838 w 2013r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym w omawianym okresie przyznano świadczenie.

W roku 2013 udział osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia, w ogóle mieszkańców gminy był większy niż w roku 2012 (16,7% w stosunku do 15,2%), ale mniejszy niż w roku 2011, kiedy to wynosił 17,6%. Dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 udzielono pomocy i wsparcia

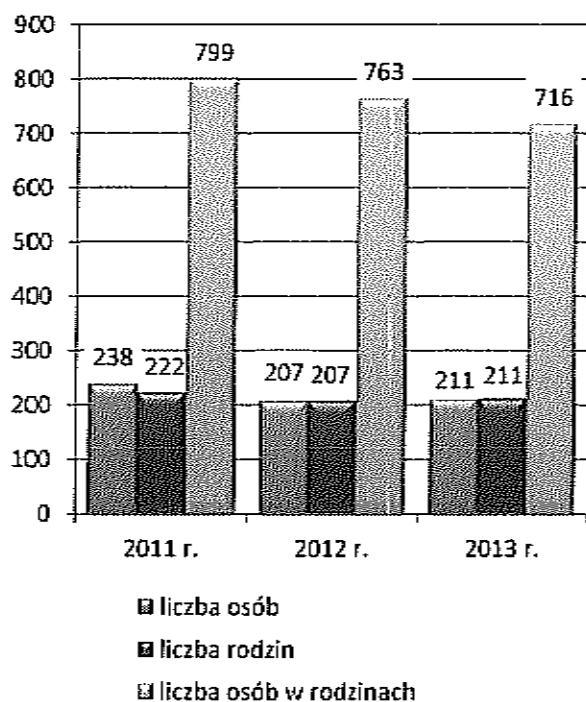

Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie

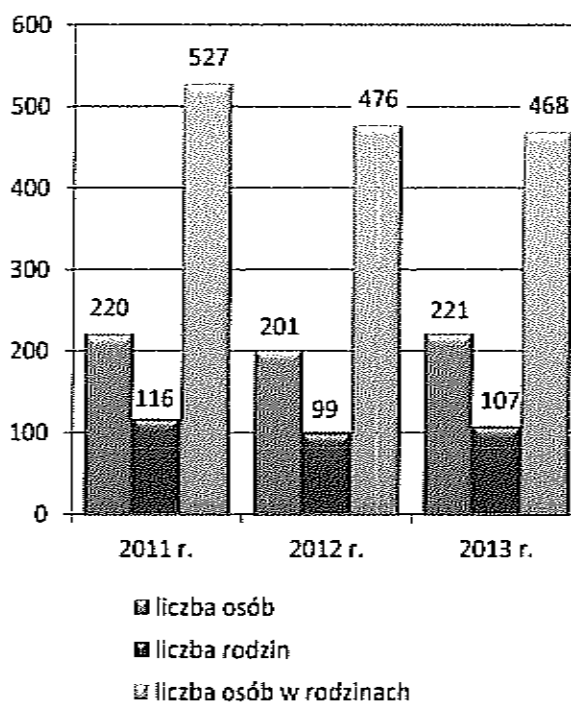

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie pieniężne

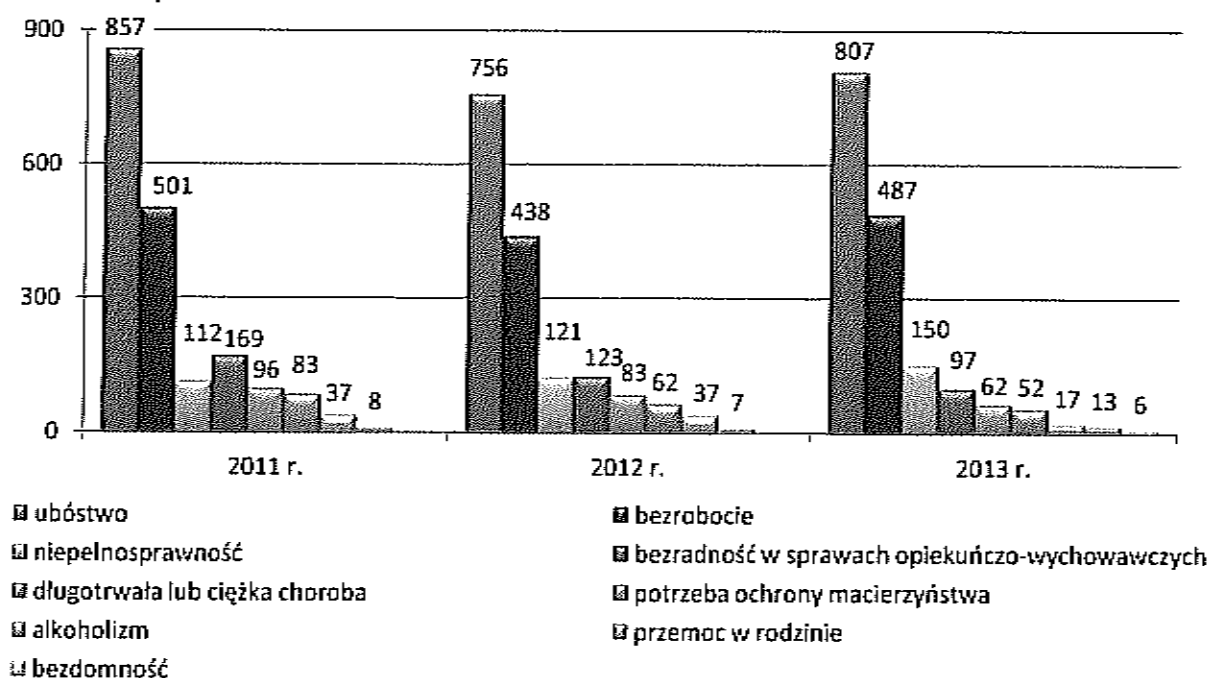
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2011-2013 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny zmagające się z ubóstwem oraz brakiem zatrudnienia. Dość liczne grono stanowiły również osoby dotknięte niepełnosprawnością i bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

W latach 2011-2013 liczba osób objętych wsparciem z powodu ubóstwa i bezrobocia ulegała wahaniom. Po znaczącym spadku w 2012 roku (z 857 do 756 dla ubóstwa i z 501 do 438 dla bezrobocia), w 2013 nastąpił wzrost do odpowiednio: 807 i 487.

W analizowanym okresie systematycznie zwiększała się liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w związku z niepełnosprawnością (ze 112 w 2011 r. do 150 w 2013 r.), zmniejszyła się natomiast liczba beneficjentów objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ze 169 w 2001 r. do 97 w 2013 r.) oraz potrzeby ochrony macierzyństwa (z 83 w 2011 do 52 w 2013 r.). W 2013 roku odnotowano także wyraźny spadek liczby osób korzystających ze świadczeń w związku z alkoholizmem (z 37 w 2011 r. i 2012 r. do 17 w 2013 r.).

Udzielane przez GOPS świadczenia pomocy społecznej miały głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2011-2013

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
pieniężne	zasilek stały	43	39	43	409	381	433
	zasilek okresowy	32	30	46	90	70	78
	zasilek celowy	189	174	196	X	X	X
	w tym: zasilek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	168	161	153	659	548	360
niepieniężne	posiłek	211	195	214	28.686	25.321	29.663
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	211	195	214	28.686	25.321	29.663
	schronienie	0	1	2	0	26	158
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	3	4	4	36	40	48
usługi	usługi opiekuńcze	0	2	2	0	560	140
	w tym: specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	1	1	0	24	88
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	83*	99*	84*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	21	0	23	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
	plan pracy z rodziną	0	0	7	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2011-2013 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W omawianym okresie liczba osób nim objętych ulegała wahaniom (189 w 2011 r., 174 w 2012 r., 196 w 2013 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił natomiast posiłek, który był wsparciem udzielanym dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2011-2013 liczba osób objętych posiłkiem ulegała wahaniom (211 w 2011 r., 195 w 2012 r., 214 w 2013 r.).

W 2013 roku, w ramach Programu w gminie Drzycim sfinansowano jeden gorący posiłek dziennie 214 uczniom i udzielono zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności 598 osobom. Średnia wysokość zasiłku celowego na zakup żywności na osobę wyniosła 75 zł miesięcznie. Ogółem w 2013 roku na realizację programu w gminie Drzycim wydatkowano 151.334 zł z dotacji budżetu państwa oraz 26.190 zł ze środków własnych gminy.

Warto dodać, iż w celu ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin mieszkających na terenie gminy Drzycim, w 2014 roku Rada Gminy podjęła uchwałę o podwyższeniu ustawowego kryterium uprawniającego do tego rodzaju pomocy do 150%.

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Była ona prowadzona m.in. w oparciu o kontrakt socjalny. Liczba rodzin, które objęto pracą socjalną w latach 2011-2013 ulegała wahaniom i wynosiła odpowiednio: 83, 99, 84.

Od 2012 roku Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W 2013 roku w pieczy zastępczej zostało umieszczone 1 dziecko

z gminy, na utrzymanie którego wydatkowano 1.035 zł (gmina ponosi wydatki w wysokości 10% lub 30% kosztów pobytu).

W latach 2011-2013 Urząd Gminy udzielał świadczeń pieniężnych osobom wykonującym prace społecznie użyteczne. W 2011 roku objął tym rodzajem wsparcia 17 osób, rok później 12, a w 2013 roku 23. Kwota wydatkowana na ten cel wyniosła: w 2011 roku 41.000 zł, w 2012 roku 21.352 zł, a w 2013 roku 43.390 zł.

W analizowanym okresie Urząd Gminy przyznawał również świadczenia rodzinne. Choć w latach 2011-2013 ogólna liczba udzielonych świadczeń spadła z roku na rok (z 14.010 w 2011 r. do 13.232 w 2013 r.), to uwagę zwracała utrzymująca się na zbliżonym poziomie liczba przyznanych świadczeń opiekuńczych w postaci zasiłku pielęgnacyjnego (3.016 w 2011 r., 3.129 w 2012 r., 3.007 w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	10.515	9.884	9.577
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	427	572	417
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	3.016	3.129	3.007
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	X	X	183
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	X	X	3
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	52	49	45
ogółem			
liczba świadczeń	14.010	13.634	13.232

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (od 2013 roku) GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne.

Liczba tych składek z roku na rok rosła (362 w 2011 r. na kwotę 43.257 zł, 468 w 2012 r. na kwotę 57.475 zł, 461 w 2013 r. na kwotę 61.091 zł).

Kolejną formę pomocy udzielaną przez Urząd Gminy stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2012-2013 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zwiększyła się w stosunku do roku 2011 i wyniosła 34 w stosunku do 29. Liczba wypłaconych świadczeń ulegała natomiast wahaniom. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	29	34	34
liczba wypłaconych świadczeń	631	554	624

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

W 2013 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu kontynuował realizację projektu systemowego pn. „Dajmy szansę – czas na aktywność w gminie Drzycim”. Jego celem było ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób długotrwale bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, będących jednocześnie podopiecznymi GOPS-u oraz umożliwienie im powrotu na otwarty rynek pracy. W projekcie uczestniczyło 26 osób, które objęto działaniami aktywizacyjnymi i wspierającymi określonymi w kontrakcie socjalnym zawierany przez pracownika socjalnego GOPS-u.

W ramach projektu realizowany był także Program Aktywności Lokalnej, w ramach którego w 2013 roku objęto działaniami 8 osób, dla których zrealizowano następujące formy aktywizacji i wsparcia: uczestnictwo w zajęciach aktywnej integracji, praca socjalna, wsparcie finansowe – zasiłki, działania środowiskowe, doradztwo zawodowe, Szkoła Rodzica, trening kompetencji społecznych, wsparcie psychologiczne, porady prawne, aktywne poszukiwanie pracy, kursy zawodowe.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Drzycim, poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej nie ma takich jednostek, jednak

mieszkańcy mogą korzystać lub korzystają z pomocy oferowanej przez instytucje funkcjonujące poza gminą. Ich wykaz zawiera poniżej przedstawiona tabela.

Tabela 13. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać i korzystają jej mieszkańcy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
<p>Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo, ul. Wojska Polskiego 128, 86-100 Świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ całodobowa opieka kompleksowa w tym: opieka lekarska i pielęgniarska, wyżywienie, świadczenia terapeutyczne, ▪ realizacja potrzeb religijnych i kulturalnych, ▪ utrzymywanie i rozwijanie kontaktu z rodziną i środowiskiem. <p>Kategoria klienta: osoby starsze i chore somatycznie</p>
<p>Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z zaburzeniami psychicznymi w Świeciu, ul. Sądowa 18, 86-100 Świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zajęcia w pracowniach terapeutycznych, ▪ treningi umiejętności społecznych i interpersonalnych. <p>Kategoria klienta: osoby z zaburzeniami psychicznymi, upośledzone umysłowo i wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych.</p>
<p>Schronisko dla Bezdomnych w Świeciu, ul. Ogrodowa 9b, 86-100 Świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ schronienie, ▪ wyżywienie, ▪ pomoc psychologiczna i prawna, ▪ praca socjalna, ▪ pomoc rzeczowa. <p>Kategoria klienta: osoby bezdomne – kobiety i mężczyźni.</p>
<p>Dom Dziennego Pobytu prowadzony przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Florencja II”, ul. Św. Wincentego 1, 86-100 Świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywizacja społeczna, integracja, terapia zajęciowa, rehabilitacja ruchowa, ▪ kreowanie i rozwijanie zainteresowań w tym: sportowych, muzycznych, literackich, plastycznych, ▪ organizowanie imprez, w tym: artystycznych, turystycznych, okolicznościowych. <p>Kategoria klienta: osoby starsze, które z powodu choroby, niepełnosprawności lub innych przyczyn wymagają częściowej opieki osób drugih.</p>
<p>Warsztaty Terapii Zajęciowej, ul. Nadbrzeżna 2a, 86-100 Świecie.</p>	<p>Rehabilitacja społeczna, zawodowa i medyczna m.in. poprzez ogólne usprawnianie, rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, przygotowanie do życia w środowisku społecznym, poprawa kondycji fizycznej i psychicznej, rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych do podjęcia pracy zawodowej.</p> <p>Kategoria klienta: osoby o ograniczonej sprawności ruchowej lub intelektualnej.</p>

<p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Wojska Polskiego 195a, 86-100 Świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ natychmiastowa specjalistyczna pomoc psychologiczna, ▪ poradnictwo socjalne i prawne, ▪ schronienie. <p>Kategoria klienta: osoby i rodziny, które znalazły się w różnych sytuacjach kryzysowych w szczególności, takich jak: przemoc w rodzinie, alkoholizm, kryzysy małżeńskie, sieroctwo, żaloba, bezrobocie, niezaradność życiowa, problemy opiekuńcze, choroba.</p>
<p>Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bąkowie, Bąkowo 37, 86-160 Warlubie.</p>	<p>Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza. Kategoria klienta: dzieci pozbawione prawidłowej opieki i wychowania rodziców naturalnych</p>
<p>Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza dla Dziewcząt w Topolnie, Topolno 45, 86-120 Pruszcz Pomorski.</p>	<p>całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza i edukacyjna. Kategoria klienta: dziewczęta, które ukończyły edukację na poziomie podstawowym, skierowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu - na podstawie orzeczenia Sądu lub na prośbę rodziców; dziewczęta, które sprawiają kłopoty wychowawcze rodzicom (opiekunom prawnym), ale nie weszły jeszcze w konflikt z prawem</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej Nr 1, ul. Parkowa 12, 86-300 Grudziądz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ całodobowa opieka w tym: opieka lekarska i pielęgniarska, wyżywienie, świadczenia terapeutyczne, ▪ realizacja potrzeb religijnych i kulturalnych, ▪ utrzymywanie i rozwijanie kontaktu z rodziną, ▪ integracja ze środowiskiem lokalnym. <p>Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne fizycznie i przewlekle psychicznie chore</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Goluszycach, Goluszyce 26, 86-120 Pruszcz Pomorski.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kompleksowa, całodobowa opieka w tym: opieka lekarska i pielęgniarska, wyżywienie, świadczenia terapeutyczne, ▪ realizacja potrzeb religijnych i kulturalnych, ▪ utrzymywanie i rozwijanie kontaktu z rodziną i środowiskiem. <p>Kategoria klienta: osoby chore psychicznie</p>

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich

lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W 2013 roku w gminie Drzycim funkcjonowało kilkanaście organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiadał akt prawa miejscowego („Program współpracy gminy Drzycim z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy i 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”), w oparciu o który miał możliwość podejmowania z nimi współpracy w następujących formach finansowych i pozafinansowych:

- powierzenie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
- wspieranie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji,
- sfinansowanie szkoleń podnoszących jakość pracy organizacji pozarządowych w sferze zadań publicznych,
- udzielanie przez gminę wsparcia w postaci nieodpłatnego użyczenia sprzętu oraz udostępnienia pomieszczeń w budynkach, stanowiących własność gminy na zaplanowane spotkania, narady i szkolenia,
- pomoc związana z wyszukiwaniem informacji służących działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów sfery pożytku publicznego,
- bieżąca wymiana informacji przydatnych w realizacji wspólnych zadań gminy i organizacji pozarządowych,
- promowanie działalności organizacji pozarządowych i pomoc w tworzeniu i umacnianiu ich dobrego wizerunku poprzez udostępnienie przez gminę swojej strony internetowej,
- prowadzenie i aktualizowanie bazy danych organizacji pozarządowych, posiadających siedzibę na terenie gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Towarzystwo Rozwoju Gminy Drzycim, Gródek, ul. Słoneczna 1a, 86-140 Drzycim.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizowanie wydarzeń kulturalnych, wystaw, ▪ inicjowanie przedsięwzięć mających na celu rozwój gminy, ▪ przygotowywanie imprez dla społeczności lokalnej, zwłaszcza dla dzieci.
2.	Ochotnicza Straż Pożarna w Biechówku, Biechówko 1, 86-140 Drzycim.	
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrówce, Dąbrówka 1, 86-140 Drzycim.	
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Drzycimiu (w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym), ul. Młyńska 3, 86-140 Drzycim.	
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Gackach, Gacki 73 m. 2, 86-140 Drzycim.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalnej i oświatowej, ▪ walka z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami, ▪ występy na zawodach sportowo-pożarniczych.
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Gródku, Gródek, ul. A. Hoffmana 4a, 86-140 Drzycim.	
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Jastrzębiu, Jastrzębie 34a, 86-140 Drzycim.	
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Sierosławiu, Sierosław 97a, 86-140 Drzycim.	
9.	Stowarzyszenie Jeździecki Klub Sportowy „Czarna Podkowa –Gródek”, Gródek, ul. Laskowicka 1, 86-140 Drzycim	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szeroko pojęta edukacja, ▪ organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży, ▪ zapobieganie patologiom poprzez akcje informacyjne, ▪ szkoła nauki jazdy konnej.
10.	Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju Wsi Sierosław „Razem Łatwiej”, Sierosław 31, 86-140 Drzycim	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie szkoły podstawowej, ▪ edukacja w celu zapobiegania patologiom, ▪ kultywowanie tradycji regionu kociewskiego, ▪ wszechstronny rozwój obszarów wiejskich, ▪ kierowanie aktywności zawodowej rolników i propagowanie ekologicznego rolnictwa.

11.	Klub LZS Korona Drzycim, ul. Podgórna 10, 86-140 Drzycim.	
12.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Maxus” ul. Broniewskiego 2, 86-140 Drzycim.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ upowszechnianie aktywnego spędzania czasu wolnego, ▪ prowadzenie sekcji sportowych, treningów dla dzieci i młodzieży.
13.	Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Olimpia” Drzycim, ul. Podgórna 10, 86-140 Drzycim.	
14.	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Drzycimianka” Drzycim, ul. Miłyńska 19, 86-140 Drzycim.	
15.	Biechowskie Stowarzyszenie Społeczne, Biechowo 7, 86-140 Drzycim.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacja imprez dla społeczności lokalnej, zwłaszcza dla dzieci ▪ inicjowanie przedsięwzięć mających na celu rozwój gminy.
16.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Gminne, ul. Broniewskiego 2, 86-140 Drzycim.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ochrona dzieci przed patologiami, ▪ wyrównywanie szans życiowych dzieci niepełnosprawnych, ▪ edukacja w zakresie profilaktyki społecznej, ▪ łagodzenie skutków ubóstwa rodzin wychowujących dzieci, ▪ zapobieganie ich marginalizacji.

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

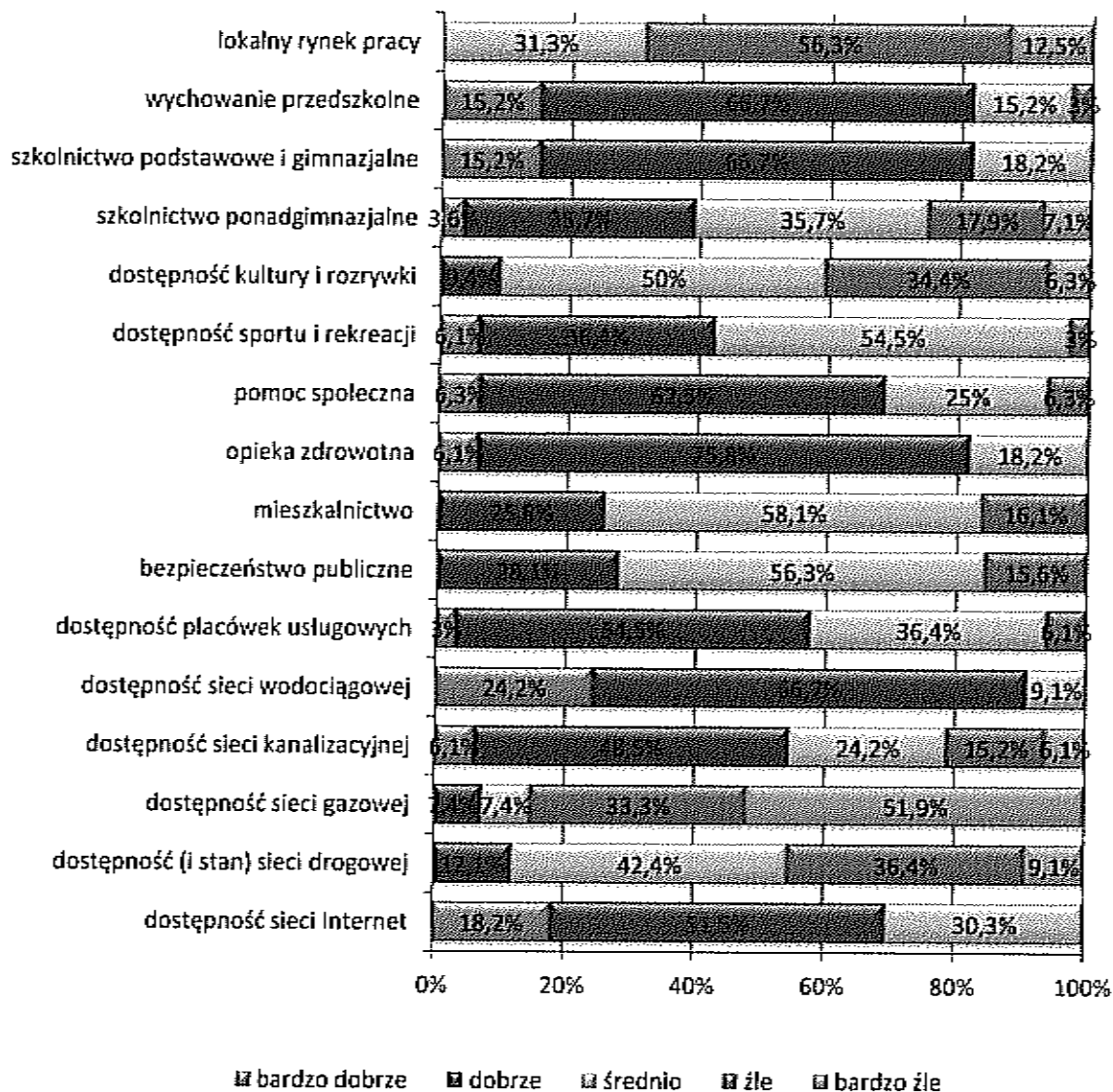
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Drzycim posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli

jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 33 wypełnione anonimowo ankiety.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

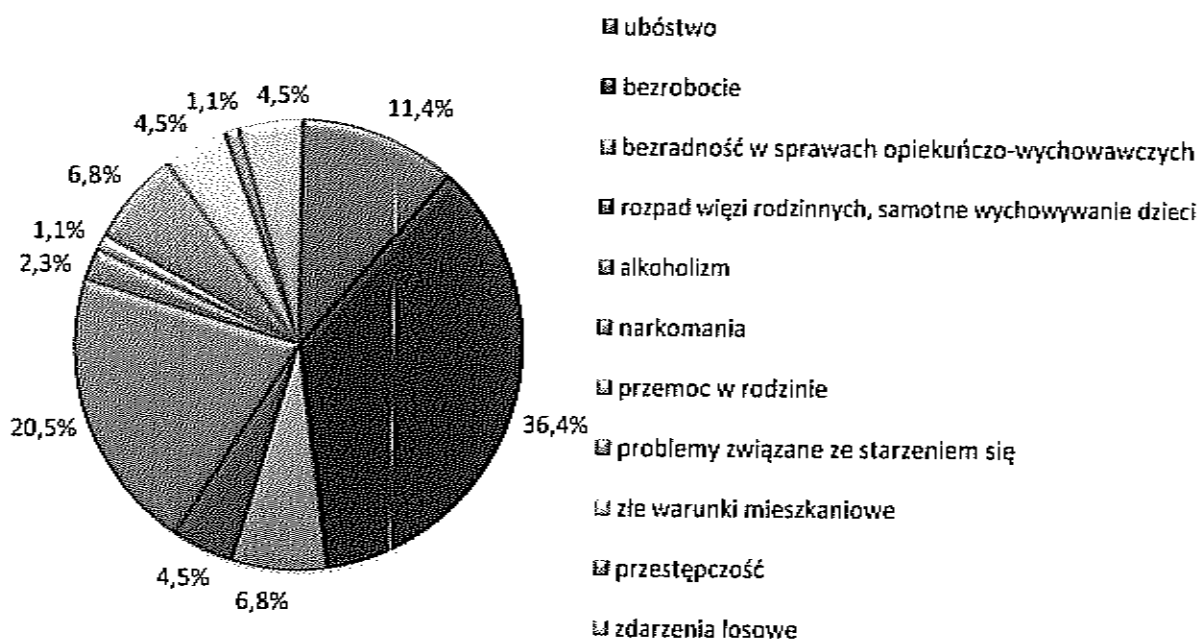
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność sieci wodociągowej (łącznie 90,9% ocen dobrych i bardzo dobrych), wychowania przedszkolnego, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego oraz opieki zdrowotnej (w sumie po 81,9% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Z wysoką oceną spotkała się także dostępność sieci Internet (łącznie 69,7% ocen bardzo dobrych i dobrych) i pomocy społecznej (w sumie łącznie 68,8% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najbardziej ankietowani byli niezadowoleni z braku sieci gazowej na terenie gminy (łącznie 85,2% ocen złych i bardzo złych) oraz z sytuacji na rynku pracy (w sumie 68,8% ocen złych i bardzo złych). Niezadowolenie budziły również: dostępność i stan sieci drogowej (łącznie 45,5% ocen złych i bardzo złych), dostępność kultury i rozrywki (w sumie 40,7% ocen złych i bardzo złych), szkolnictwa ponadgimnazjalnego (łącznie 25% ocen złych i bardzo złych) oraz sieci kanalizacyjnej (w sumie 21,3% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

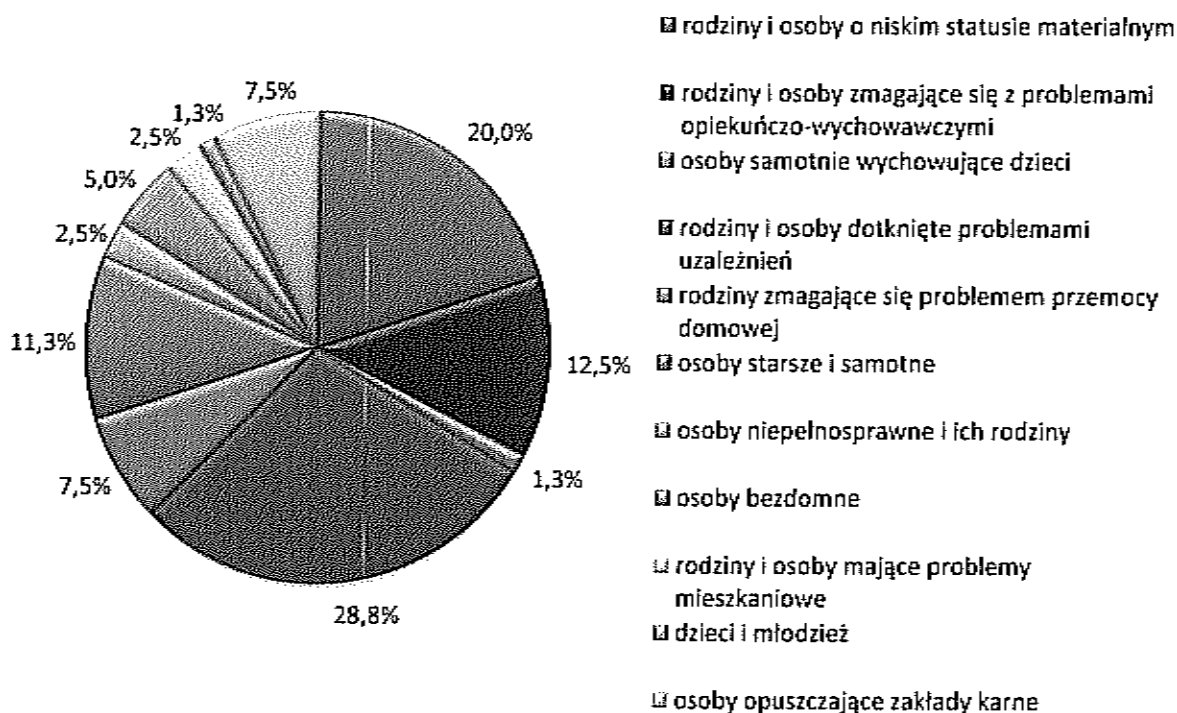

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (36,4%) i alkoholizm (20,5%), a następnie ubóstwo (11,4%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

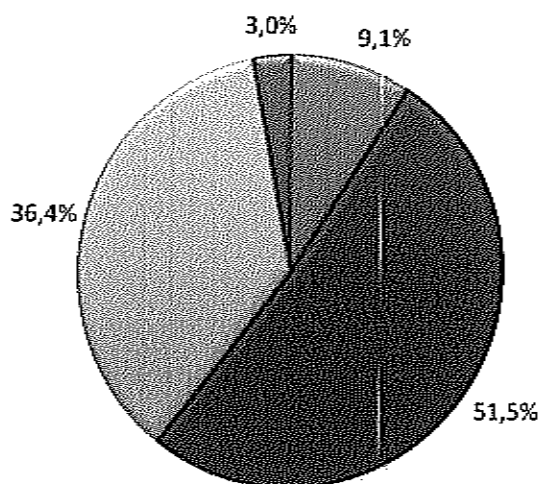

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (odpowiednio 28,8 i 20%) stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby zmagające się z problemami uzależnień oraz o niskim statusie materialnym. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili ci, którzy wskazali na rodziny dotknięte problemami opiekuńczo-wychowawczymi (12,5%) oraz osoby starsze i samotne (11,3%).

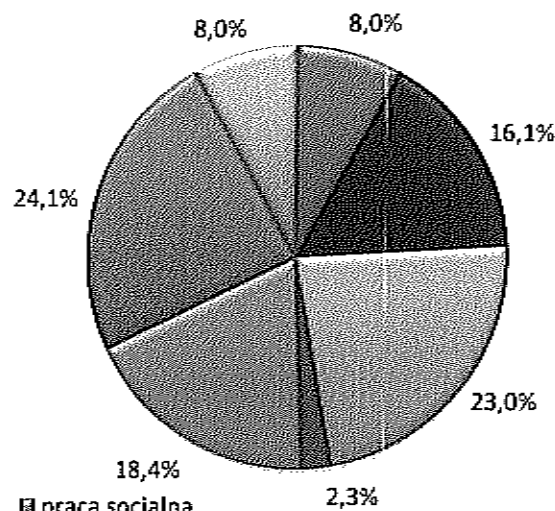
W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 34. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

- wysoki
- raczej wysoki
- przeciętny
- nie mam zdania

Wykres 35. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

- praca socjalna
- zacieśnienie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy
- organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych
- wsparcie finansowe z systemu pomocy społecznej
- pozyskiwanie inwestorów
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości
- wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej

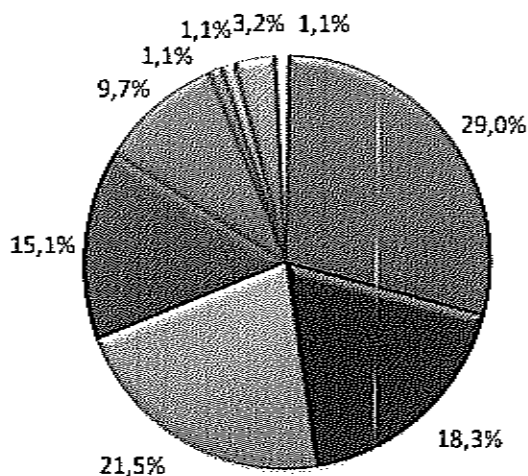
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii większości ankietowanych (łącznie 60,6%) poziom bezrobocia w gminie jest raczej wysoki lub wysoki, a zdaniem kolejnych 36,4% badanych jest on przeciętny.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (24,1%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych (23%), pozyskiwanie inwestorów (18,4%), a także zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (16,1%).

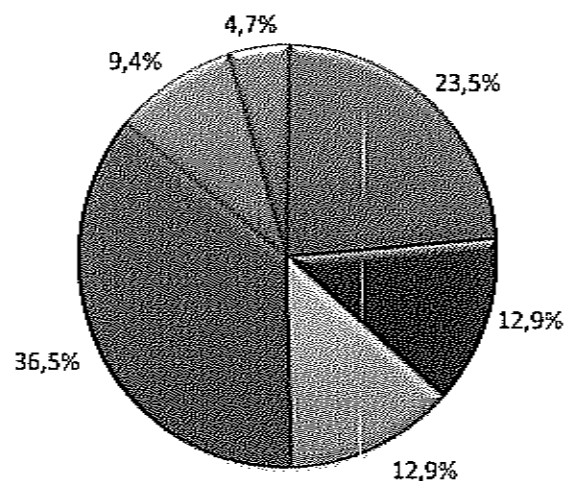
W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 36. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

- bezrobocie
- dziedziczenie ubóstwa
- uzależnienia
- wyuczona bezradność
- niedostosowanie społeczne
- rozpad rodziny
- wielodzietność
- długotrwała choroba
- inne

Wykres 37. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

- praca socjalna
- wsparcie rzeczowe, w tym w formie posiłku
- poradnictwo
- pomoc w znalezieniu zatrudnienia
- promowanie aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej
- tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

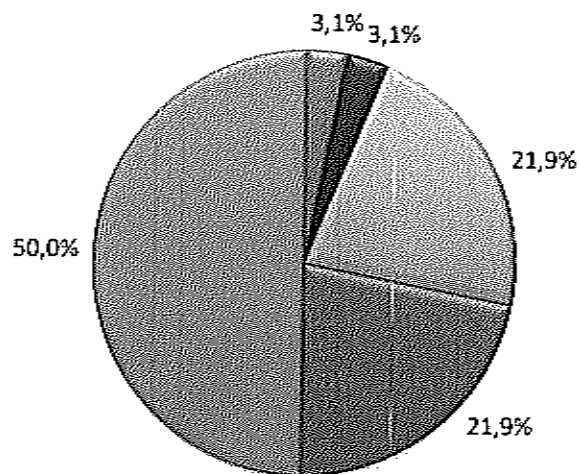
Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali bezrobocie (29%). Do ważnych powodów ubożenia ludności badani zaliczyli również uzależnienia (21,5%), dziedziczenie ubóstwa (18,3%) oraz wyuczoną bezradność (15,1%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (36,5%). Duże znaczenie przywiązywali również do prowadzenia pracy socjalnej (23,5%), wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłku (19,6%), oraz poradnictwa (po 12,9%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby

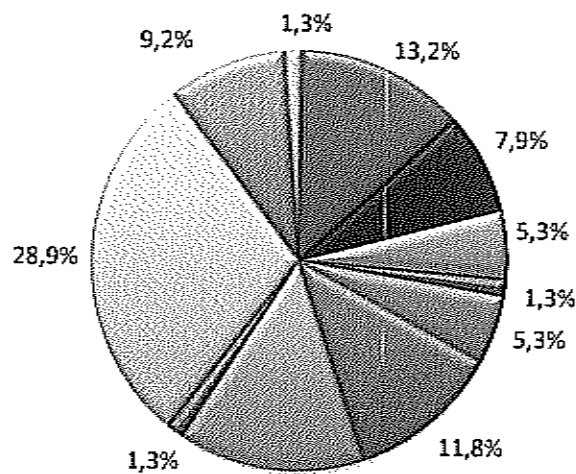
największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 38. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

- wysoka
- średnia
- niska
- problem bezdomności nie występuje
- trudno powiedzieć

Wykres 39. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

- praca socjalna
- wsparcie rzeczowe, w tym w postaci ubrania i posiłku
- poradnictwo
- pomoc medyczna
- zapewnienie schronienia
- tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych
- opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności
- reintegracja społeczna
- pomoc w znalezieniu zatrudnienia
- profilaktyka i terapia uzależnień
- inne

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

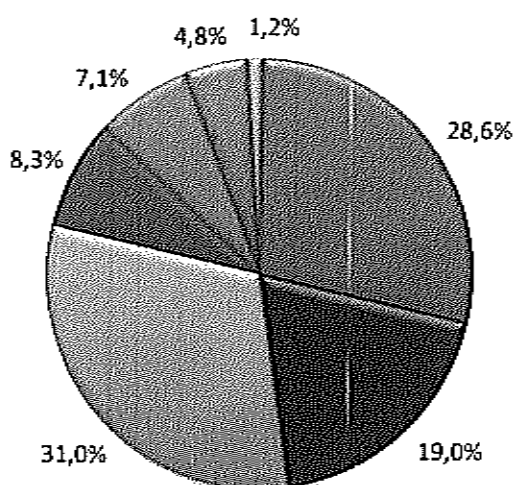
Połowa respondentów nie potrafiła określić skali bezdomności w gminie. Wśród pozostałych największe grupy (po 21,9%) stanowili ci, którzy stwierdzili, że problem ten w gminie nie występuje bądź jego skala jest niska.

W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść pomoc w znalezieniu zatrudnienia (28,9%), a także

opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (14,5%), praca socjalna (13,2%) oraz tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (11,8%).

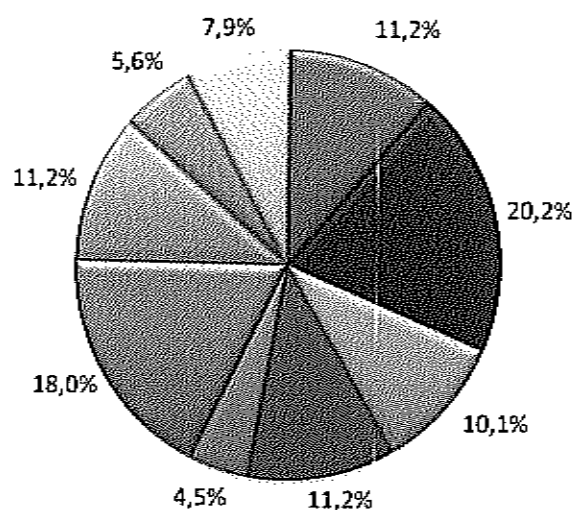
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 40. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

- niski poziom umiejętności wychowawczych
- ubóstwo
- uzależnienia
- przemoc w rodzinie
- wielodzietność
- samotne rodzicielstwo
- inne (jakie?)

Wykres 41. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

- praca socjalna
- pomoc asystenta rodziny
- edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich
- zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej
- wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych
- pomoc w znalezieniu zatrudnienia
- profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie
- poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodzinę
- zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

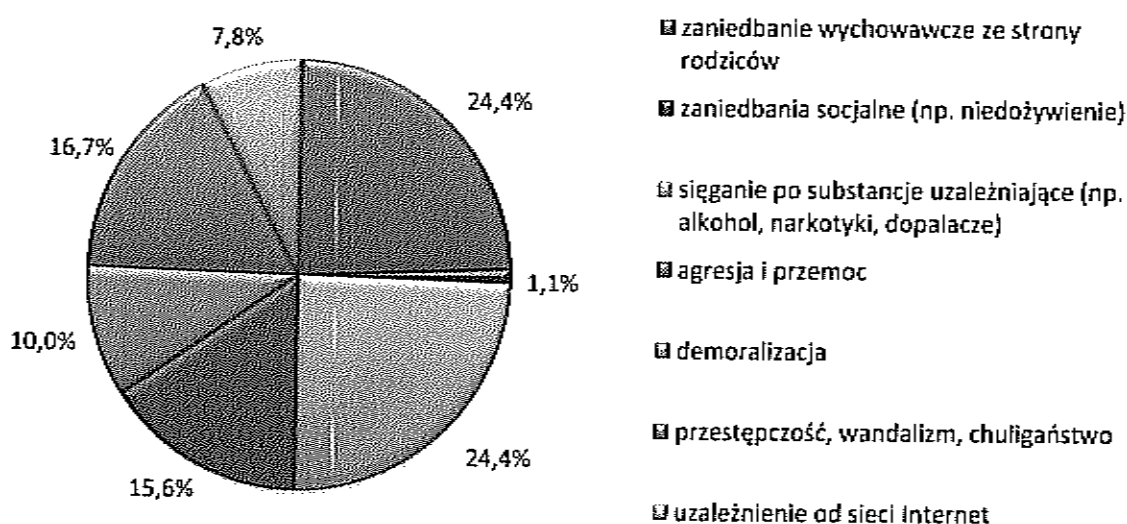
W opinii odpowiednio 31 i 28,6% badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego

w gminie są uzależnienia oraz niski poziom umiejętności wychowawczych. Zdaniem 19% respondentów duży wpływ na występowanie tego problemu ma również ubóstwo.

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali zapewnienie pomocy asystenta rodziny (20,2%) oraz udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (18%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 42. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

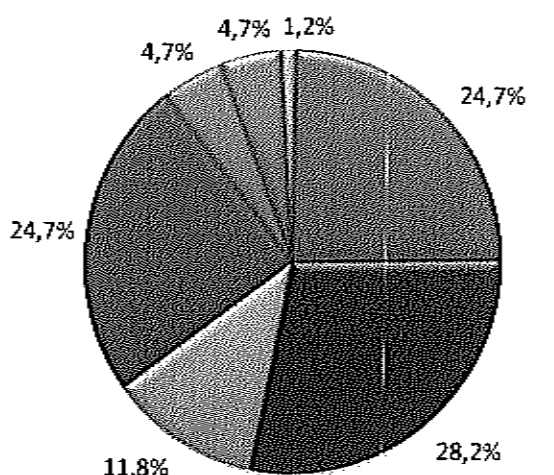

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: zaniechania wychowawcze ze strony rodziców oraz sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki, dopalacze (po 24,4%). Niepokojącymi problemami są również przestępczość, wandalizm i chuligaństwo (16,7%) oraz agresja i przemoc (15,6%).

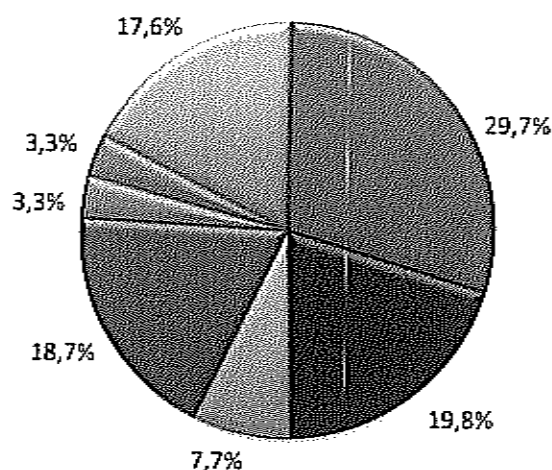
W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 43. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

- bezrobocie i utrata pracy
- niezaradność życiowa
- konflikt w rodzinie, rozpad rodziny
- indywidualne skłonności do popadania w nałogi
- wzorce społeczne
- dostępność środków psychoaktywnych
- inne

Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

- profilaktyka wśród dzieci i młodzieży
- profilaktyka wśród dorosłych
- pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna
- pomoc psychologiczna
- pomoc prawna
- pomoc społeczna
- wspieranie rozwoju grup wsparcia, samopomocowych, klubów abstynenckich

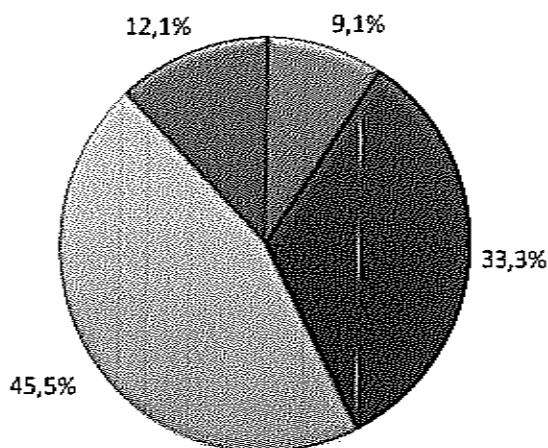
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (28,2%), a także bezrobocie i utratę pracy oraz indywidualne skłonności do popadania w nałogi (po 24,7%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (29,7%) oraz dorosłych (19,8%), zapewnieniu szerszego dostępu do pomocy psychologicznej (18,7%) oraz wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA i Al-Anon) i klubów abstynenckich (17,6%).

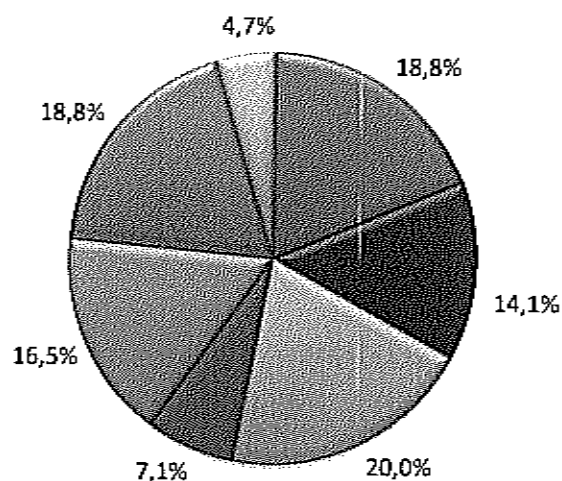
Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 45. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

- znam takie przypadki
- słyszałem(-am) o takich przypadkach
- nie znam takich przypadków
- nie słyszałem(-am) o takich przypadkach

Wykres 46. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

- prowadzenie poradnictwa i interwencji
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej
- profilaktyka agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży
- umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
- udział w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom

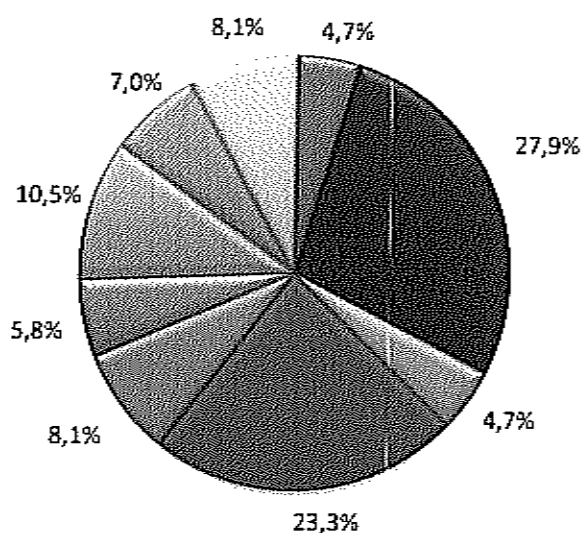
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (łącznie 57,6%) stwierdziła, że nie zna przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o nich nie słyszała. Jednocześnie w sumie 42,4% badanych było odmiennego zdania.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (20%), prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje, motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (po 18,8%) oraz zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (16,5%).

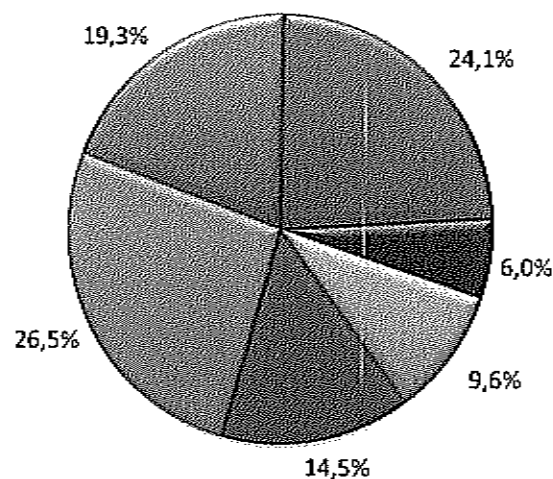
Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 47. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

- ubóstwo
- samotność
- niepełnosprawność
- choroby wieku podeszłego
- brak wsparcia ze strony rodziny
- bariery architektoniczne
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych
- brak dostępu do geriatry
- ograniczona oferta spędzania czasu wolnego

Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

- rozwój usług opiekuńczych
- organizowanie pomocy sąsiedzkiej
- organizowanie spotkań i imprez środowiskowych
- zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu)
- zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów
- zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym

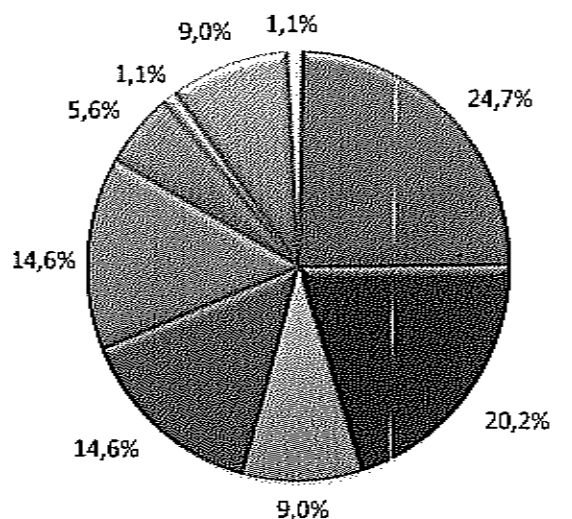
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (27,9%) oraz choroby wieku podeszłego (23,3%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (26,5%), rozwijanie usług opiekuńczych (24,1%), zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (19,3%) oraz zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 14,5%).

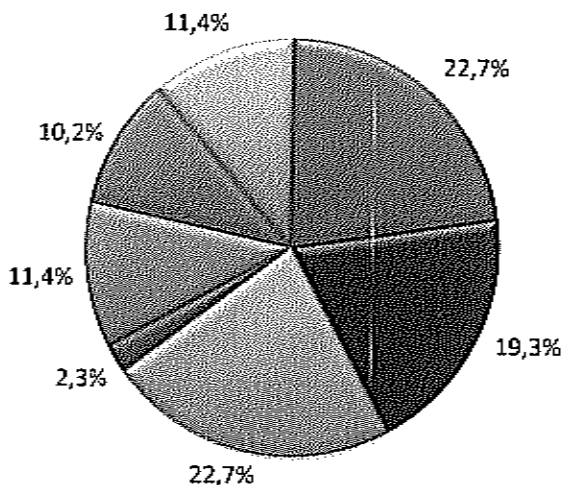
W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszych ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 49. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

- bariery architektoniczne
- utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych
- brak odpowiednich ofert pracy
- deficyt zakładów pracy chronionej
- ubóstwo
- izolacja społeczna
- niski poziom akceptacji społecznej
- problemy psychologiczne

Wykres 50. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

- likwidacja barier architektonicznych
- zwiększenie dostępu do rehabilitacji
- tworzenie stanowisk pracy
- zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego
- organizowanie środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych
- zwiększenie dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej, pedagogicznej
- zapewnienie dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej

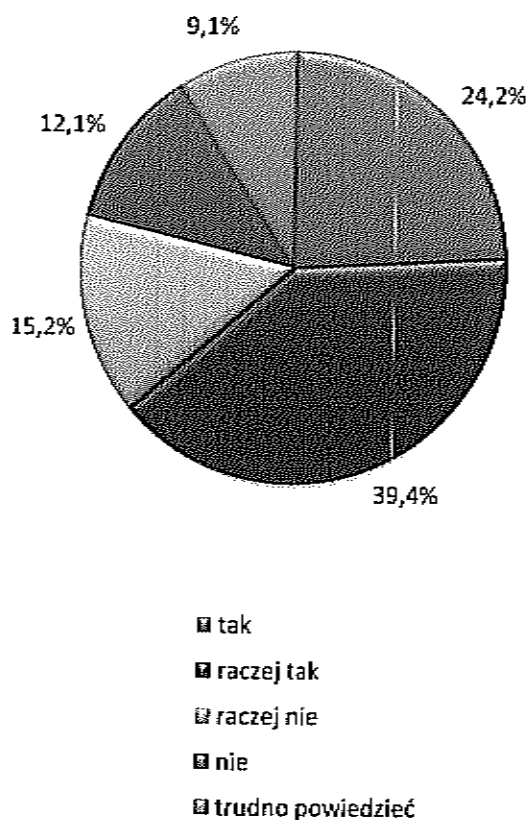
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy są bariery architektoniczne (24,7%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (20,2%), brak odpowiednich ofert pracy oraz deficyt zakładów pracy chronionej (po 14,6%).

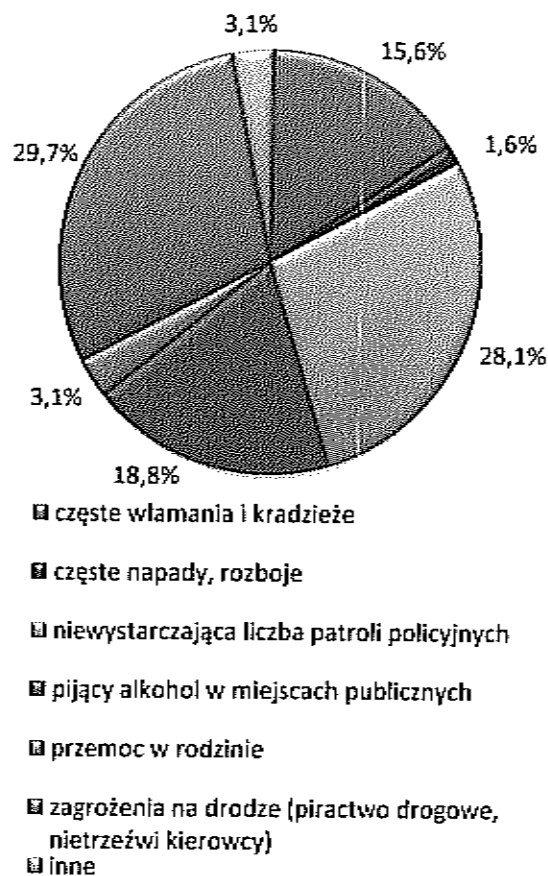
W opinii ankietowanych działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na likwidowaniu barier architektonicznych, tworzeniu miejsc pracy (po 22,7%) oraz zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (19,3%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 51. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

Wykres 52. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

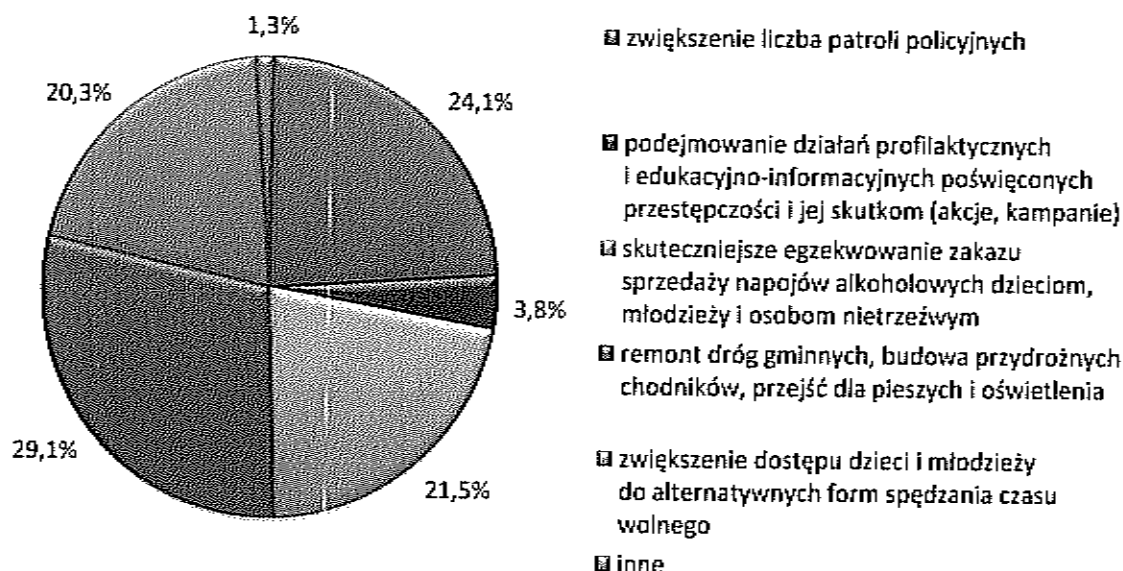

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Łącznie 63,6% ankietowanych stwierdziło, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło łącznie 27,3% badanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 29,7%), niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (28,1%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (18,8%) oraz częste włamania i kradzieże (15,6%).

Wykres 53. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłoby: remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (29,1%), zwiększenie liczby patroli policyjnych (24,1%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (21,5%) oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (20,3%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, a także o usługach poradnictwa zawodowego i dostępnych szkoleniach ▪ pozyskiwanie środków z funduszy zewnętrznych w celu przeciwdziałania bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych ▪ informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy ▪ w razie potrzeby kierowanie osób bezdomnych do placówek zapewniających schronienie ▪ udzielanie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niska skuteczność działań na rzecz osób dotkniętych bezrobociem ▪ nieprzewodzenie działań w celu pozyskania inwestorów mogących stworzyć w gminie nowe miejsca pracy ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie ▪ brak podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ niediagnozowanie problemu bezdomności w gminie ▪ niestandardyzowanie usług świadczonych osobom bezdomnym ▪ brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zmniejszanie się bezrobocia w gminie ▪ coraz więcej skutecznych działań aktywizujących bezrobotnych ▪ społeczna akceptacja osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ postępujące zjawisko ubożenia mieszkańców ▪ występowanie zjawiska dziedziczenia ubóstwa, bezrobocia i niezaradności życiowej ▪ niska aktywność społeczności lokalnej w poszukiwaniu zatrudnienia ▪ brak pozytywnego wpływu środków finansowych z Unii Europejskiej

	<p>oraz dostępu do europejskich rynków pracy na ograniczenie poziomu bezrobocia</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ niski potencjał inwestorów w regionie ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ rosnąca liczba osób zagrożonych bezdomnością oraz bezdomnych wymagających schronienia ▪ mały potencjał w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych
--	--

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w gminie oraz do poradnictwa specjalistycznego ▪ dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej w gminie ▪ odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie ▪ dostosowywana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ łatwy dostęp do pomocy medycznej w gminie ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ skoordynowane działania instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ istnienie w regionie organizacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ złe warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie

pozarządowych działających w gminie na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży

- niemożność kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym
- brak zainteresowania wolontariatem wśród dzieci i młodzieży

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz dostępu do wsparcia psychospołecznego i prawnego ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ realizowanie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ wdrażanie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie działań w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ funkcjonowanie w gminie Punktu Konsultacyjnego i grupy wsparcia AA ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pożytku publicznego działającymi w obszarze uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie ▪ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost liczby osób wyleczonych z uzależnień ▪ zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy ▪ stabilna liczba osób i rodzin wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych oraz umieszczenia w ośrodkach wsparcia ▪ funkcjonowanie w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych ▪ wzrost liczby osób i rodzin wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych, co do przysługujących im praw i dostępnych form pomocy ▪ funkcjonowanie na terenie gminy Klubu Seniora „Jarzębina” ▪ prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nieodpowiedni dostęp osób starszych do opieki geriatrycznej w gminie ▪ brak w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych ▪ brak bazy rehabilitacyjnej w gminie i niedostępność specjalistycznych usług opiekuńczych ▪ niewielkie możliwości kontynuowania przez osoby starsze aktywności zawodowej ▪ nieodpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna w gminie ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ stabilna liczba osób niepełnosprawnych w gminie ▪ dobra dostępność domów pomocy społecznej ▪ możliwość uzyskania wsparcia ze strony rodziny przez osoby starsze ▪ funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Świeciu oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej w Świeciu ▪ docenianie wagi problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych przez instytucje samorządowe ▪ wzrost udziału osób starszych w działaniach prozdrowotnych ▪ zwiększająca się społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się liczba osób starszych w gminie ▪ niezadowalający poziom życia osób starszych ▪ występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych ▪ istnienie w gminie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym ▪ deficyt wolontariuszy w gminie mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wystarczająca ilościowo i dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w GOPS-ie ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nieodpowiednio rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ brak w gminie wolontariatu

<p>społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcjonowanie w gminie organizacji pozarządowych ▪ włączanie się przedstawicieli kościoła i związków wyznaniowych w działania pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego ▪ zbyt duża biurokracja i mało czasu na pracę socjalną ▪ doświadczanie syndromu wypalenia zawodowego wśród pracowników pomocy społecznej ▪ brak świadomości roli i potrzeb sektora pomocy społecznej wśród władz gminy ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej ▪ wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ niski poziom aktywności mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Drzycim, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- ubóstwo powodowane bezrobociem, które w głównej mierze dotyka osoby młode, z niewielkim stażem pracy lub bez doświadczenia zawodowego,
- niekorzystne zmiany demograficzne powodujące postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, a tym samym zwiększające ryzyko chorób i niepełnosprawności,

- przeżywanie przez rodziny trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, co m.in. wymaga udzielenia im odpowiedniej pomocy w wychowaniu i opiece (m.in. poprzez prowadzenie edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, zapewnienie odpowiedniego dostępu do wsparcia specjalistycznego oraz ze strony asystenta rodziny),
- problemy alkoholizmu i przemocy domowej, wymagające kontynuowania działalności profilaktycznej i zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia,
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, zwiększenie dostępności opieki specjalistycznej, w tym geriatrycznej,
- rozwijanie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz podejmowanie na szerszą skalę współpracy z sektorem pozarządowym przy realizacji zadań z zakresu polityki społecznej.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2014-2020. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy: wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia oraz poszukujących pracy, udzielanie pomocy zagrożonym lub dotkniętym ubóstwem i bezdomnością, a także usprawnianie seniorów oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób niepełnosprawnych.
2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego w gminie: pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
3. Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego: doskonalenie sektora pomocy społecznej oraz wspieranie organizacji pozarządowych i rozszerzanie z nimi współpracy.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Drzycim w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest skuteczne aktywizowanie mieszkańców gminy zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, wzmocnienie rodzin oraz dążenie do integracji społecznej. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia oraz poszukującym pracy. 2. Udzielanie pomocy zagrożonym lub dotkniętym ubóstwem i bezdomnością. 3. Usprawnianie seniorów oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób niepełnosprawnych.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej osobom dotkniętym bezrobociem. 4. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, np. spółdzielni socjalnych. 5. Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy, m.in. promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, przygotowywanie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów. 6. Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w gminie. 7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<p>8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi udzielającymi wsparcia osobom bezrobotnym.</p> <p>1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami ubogimi, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.</p> <p>2. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych.</p> <p>3. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia, m.in. przy współpracy ze Schroniskiem dla Bezdomnych w Świeciu.</p> <p>4. Wsparcie finansowe i rzeczowe (w tym w formie gorącego posilku) osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.</p> <p>5. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku letniego i zimowego oraz czasu wolnego.</p> <p>6. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.</p> <p>7. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.</p> <p>8. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z Kościołem.</p>
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 3.</p>	<p>1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.</p> <p>2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.</p> <p>3. Rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>4. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach funkcjonującego w gminie Klubu Seniora „Jarzębina”.</p> <p>5. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.</p>

	<p>6. Tworzenie klas integracyjnych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowych.</p> <p>7. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, w tym z zakładami opieki zdrowotnej, Domem Dziennego Pobytu w Świeciu, Warsztatami Terapii Zajęciowej w Świeciu, Środowiskowym Domem Samopomocy w Świeciu, domami pomocy społecznej, w tym z Domami Pomocy Społecznej w Świeciu, Grudziądzu i Gołuszycach.</p> <p>8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.</p>
Czas realizacji	Lata 2014-2020.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, Klubu Seniora „Jarzębina”.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadgimnazjalne spoza gminy, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, pracodawcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, w tym Schronisko dla Bezdomnych w Świeciu, instytucje rządowe, placówki ochrony zdrowia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztaty Terapii Zajęciowej w Świeciu, Dom Dziennego Pobytu w Świeciu, ośrodki wsparcia, w tym Środowiskowy Dom Samopomocy w Świeciu, domy pomocy społecznej, w tym Domy Pomocy Społecznej w Świeciu, Grudziądzu i Gołuszycach, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, ▪ wzrost aktywności gospodarczej w gminie, ▪ większa aktywność zawodowa mieszkańców, ▪ poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, ▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ dostęp do kształcenia integracyjnego, ▪ wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego w gminie
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju. 2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. 3. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Zatrudnianie asystenta rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystenta rodziny. 4. Udzielanie przez GOPS i Urząd Gminy pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych. 5. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego i prawnego. 6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających pogodzenie pracy z wychowaniem dzieci. 7. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań, organizowanie wypoczynku. 8. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży; poszerzanie ich oferty o elementy socjoterapii. 9. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych. 10. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. Karty Dużej Rodziny), w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

	<p>11. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.</p>
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności wsparcia i pomocy, w tym terapeutycznej i rehabilitacyjnej, dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, m.in. poprzez zacieśnianie współpracy z działającymi w Świeciu placówkami leczenia uzależnień oraz kontynuowanie działalności i poszerzenie oferty funkcjonującego w gminie Punktu Konsultacyjnego. 2. Poprawa dostępności wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie. 3. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży. 4. Tworzenie i wspieranie grup samopomocowych, w tym działającej w gminie grupy wsparcia „Ocalenie”. 5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 6. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 7. W razie konieczności zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; m.in. podejmowanie współpracy w tym zakresie z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Świeciu. 8. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. 9. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 3.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 5. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 4.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów. 2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Patrołowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie. 4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
<p>Czas realizacji</p>	<p>Lata 2014-2020.</p>
<p>Realizatorzy</p>	<p>Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.</p>
<p>Partnerzy w realizacji</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Świeciu, szkoły ponadgimnazjalne spoza gminy, placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, w tym NZOZ „Promyk” Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świeciu, Poradnia Leczenia Uzależnień od Alkoholu przy SPZOZ w Świeciu, Oddziały Terapii Uzależnień oraz Detoksykacji od Alkoholu i Substancji Psychoaktywnych, w tym narkotyków, w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. dra Józefa Bednarza w Świeciu, Punkt Konsultacyjny Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii, Oddział w Świeciu oraz funkcjonujący przy nim Telefon Zaufania, ośrodki wsparcia, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świeciu, specjaliści, grupy samopomocowe, w tym Grupa Wsparcia „Ocalenie”, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.</p>

<p>Prognoza zmian</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niższy odsetek rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ skuteczniejsze wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci, ▪ podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających. ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej oraz wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ bezpieczniejsze drogi.
------------------------------	--

<p>Cel strategiczny 3.</p>	<p>Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego</p>
<p>Cele operacyjne:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej. 2. Wspieranie organizacji pozarządowych oraz rozszerzanie z nimi współpracy.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 1.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach. 2. Zatrudnianie asystenta rodziny. 3. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. za pośrednictwem strony internetowej GOPS-u. 6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Podejmowanie i rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 3. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich

	<p>działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.</p> <p>4. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.</p> <p>5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.</p>
Czas realizacji	Lata 2014-2020.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej, ▪ wyższa jakość świadczonych usług, ▪ rozwój aktywności mieszkańców, ▪ wielokrotnienie inicjatyw społecznych, ▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drzycim na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy gminy Drzycim z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drzycim na lata 2014-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020*

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w latach:						
2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
2657483,00	2806479,00	2912765,00	2981183,00	3119097,00	3188350,00	3255457,00

*środki finansowe planowane w budżecie gminy na realizację zadań z zakresu polityki społecznej

Źródło danych: Urząd Gminy Drzycim.

Środki finansowe na realizację zadań z zakresu polityki społecznej będą ujmowane corocznie w uchwale budżetowej Rady Gminy.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych)

oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba opracowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,

- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystających z klubu seniora,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, w tym uczestniczących w warsztatach terapii zajęciowej,
- liczba osób z gminy objętych wsparciem w ramach środowiskowego domu samopomocy,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz w formie dodatków mieszkaniowych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w i ich ramach wsparciem,

- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia, w tym w ośrodku interwencji kryzysowej,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 3.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2011-2013	19
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2013/2014	25
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2013 roku	27
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2013 roku	27
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2013 roku	28
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych..	33
Tabela 7. Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie	37
Tabela 8. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2013 roku	41
Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w gminie w latach 2011-2013	42
Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2011-2013	45
Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013	47
Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2011-2013	48
Tabela 13. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać i korzystają jej mieszkańcy	49
Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie w 2013 roku	52
Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020*	84

Wykresy:

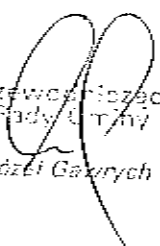
Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2011-2013	16
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2011-2013	17
Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012	18
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2011-2013.....	18
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)	20

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2011-2013.....	21
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2013 roku	21
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2010-2012*	22
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2010-2013	22
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie świeckim, w województwie kujawsko-pomorskim i w kraju w latach 2010-2013 (w %).....	23
Wykresy 13-15. Bezrobotni w gminie na koniec 2013 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy i poziomu wykształcenia	24
Wykres 16. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2013 roku	29
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2013 roku	29
Wykres 18. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w 2013 roku	30
Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.....	31
Wykres 20. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	31
Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	32
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	32
Wykres 23. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2011-2013	35
Wykres 24. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w 2013 roku	36
Wykres 25. Przestępstwa popełnione w gminie w 2013 roku	40
Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 udzielono pomocy i wsparcia	43
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie ..	43
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie pieniężne	43
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie niepieniężne	43

Wykres 30. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013 (liczba osób w rodzinach)	44
Wykres 31. Warunki życia w gminie	54
Wykres 32. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	55
Wykres 33. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	56
Wykres 34. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	57
Wykres 35. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	57
Wykres 36. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	58
Wykres 37. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	58
Wykres 38. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?.....	59
Wykres 39. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	59
Wykres 40. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	60
Wykres 41. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	60
Wykres 42. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	61
Wykres 43. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy.....	62
Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	62
Wykres 45. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie.....	63
Wykres 46. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	63
Wykres 47. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	64
Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	64
Wykres 49. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy....	65
Wykres 50. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	65
Wykres 51. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	66

Wykres 52. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....66

Wykres 53. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?..... 67

Przewodniczący
Rady Gminy
Józef Gawrych